

KARIKA 070

glasilo Hrvatskog društva karikaturista ožujak 2011.

BARAKALDO 2010 (Španjolska): Treća nagrada, Nikola Listeš

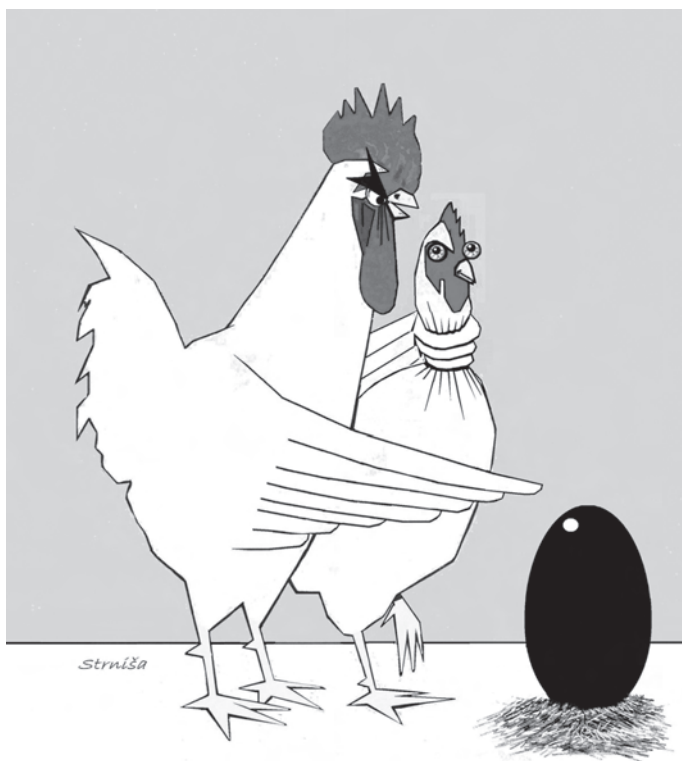
Festival Nassredin Hodja obilježio je 30 godina postojanja i u Istanbul pozvao eminentne svjetske karikaturiste. Na slici su dva člana Hrvatskog društva karikaturista - **Miroslav Georgijevski** (predstavnik Makedonije) i **Damir Novak**.

U osječkom HNK na 45 obljetnici Šime Jovanovca, među brojnim gostima nastupila je i Severina. Naš član **Miroslav Gerenčer** bio je „zadužen“ da nacrtá Sevkinu portret karikaturu. Na samoj pozornici prepune dvorane osječkom HNK **Gero** je predao karikaturu i zasluženó dobio pusu.

SADRŽAJ

- 4 **Godišnja izložba članova HDK**
- 5 **SITNICE...**
- 6 **Fraņo Dulibić: Knjiga o karikaturi**
- 7 **IZLOŽBE karikatura...**
- 8 **Branko Medak...**
- 9 **Interview: FRANO DULIBIĆ**
- 11 **SITNICE...**
- 12 **GAGA: Ime koje traje...**
- 14 **SITNICE...**
- 16 **Sjećanje na Starog Mačka...**
- 19 **Sjećanje na Fedora Kritovca...**
- 20 **SA SVIH STRANA...**
- 24 **Sjećanje na Ivicu Bednjanca...**
- 25 **ODJECI S FESTIVALA**
- 26 **TABLICA FESTIVALA**

*SMEHANAPA 2010 (Anapa, Rusija):
Specijalno priznanje, Emil Strniša*

IMPRESSUM

Izdavač:
Hrvatsko društvo
karikaturista
Savska 100
10000 Zagreb

Telefon:
(01) 4923 673
(samo četvrtkom
od 19 do 21 sat)

E-mail:
hrvdrukar@gmail.com

Žiro-račun:
2360000-1101453975
kod Zagrebačke banke

Glavni urednik:
Zdenko Puhin

Grafički urednik:
Predrag Raičević

Uredništvo:
Ratko Maričić
Milan Lekić
Zdenko Puhin
Davor Trgovčević
Nikola Plečko
Nataša Rašović
Ivan Šarić

Dizajn i prijelom:
MEDIAVEKTOR
Studio za
grafičko oblikovanje

ČLANOVI HDK U SALONU

Hrvatsko društvo karikaturista je i ove godine organiziralo Godišnju izložbu karikatura članova HDK u prostoru zagrebačkog Salona Izidor Kršnjavi (Škola primijenjene umjetnosti i dizajna). Izložba je otvorena 22.11., a trajala do 26.11.2010.godine. Na otvorenju izložbe velika gužva, a izvrsna posjeta nastavila se i kroz cijeli tjedan. Od medija izložbu su najavili ili popratili komentarom Večernji list, Vjesnik, Hrvatsko slovo, Novi list, Radio Sljeme, te niz web stranica. Posebno je zanimljiv članak u Novom listu.

SEKSISTIČKI TIP HUMORA

Vicevi o Muji i Fati pokazuju koliko je seksizam na Balkanu neinventivan, zabetoniran u uvijek isti, vrlo prizeman tip humora sa stalnim mjestima: Fatom radodajkom, Fatom glupačom, Fatom koju Mujo prebije zato jer je radodajka i zato jer je glupača. (A koliko je patrijarhalni seksizam ukorijenjen u ovu kulturu, govori i to da imenica radodajka nema svog muškog parnjaka!) Zato se i ne treba čuditi tome što je seksistički tip humora prisutan i na razinama kulturne produkcije koje su znatno iznad vica, na primjer, u karikaturama.

U ponedjeljak je u galeriji Izidor Kršnjavi otvorena Godišnja izložba karikatura članova Hrvatskog društva karikaturista. Izloženi su najbolji radovi šezdesetak karikaturista. Odmah treba reći, izložbu vrijedi pogledati jer među desecima karikatura dominiraju lucidne, britke kritike društvenih turbulencija koje su obilježile ovu recesijsku godinu; kvaliteta oscilira, naravno, kao u svakom višeautorskom projektu, ali u globalu, posrijedi je zanimljiva izložba, šarolika, živopisna.

Joško Marušić Brački

Seksistički ispadi

Zanimljivo je i kako se naši karikaturisti odnose prema ženskim likovima u svojim situacijskim karikaturama. Prvo, karikature uglavnom napućuju muški likovi: političari-lopuze i krvožedna Vlada (kao na karikaturi Nika Titanika, koji se bavio »slučajem Polančec«), korumpirani poduzetnici i strani ulagači (koji dolaze njuškati je li zrak čist, kao na karikaturi Srećka Puntarića), neloyalni političari koji su izdali svoje stranke (kao kod Milana Lekića koji prikazuje Ivu Sanadera kako kopa raku za HDZ-ov lijes, a u radoti mu spremno pomaže Zoran Milanović, vazda spreman zasjesti u premijersku fotelju). Premoćnu većinu likova čine i »obični Hrvati« – mali ljudi, ismijani svakodnevicom i političkim zavrzlamama koje im rade o glavi a na koje ne mogu utjecati (kao kod Otta Reisingera koji portretira tipičnu obitelj, snuždenu i deziluzioniranu, koja ni u televizijskom programu ne nalazi spas od teških dneva). Žena je na karikaturama, ustvari, neobično malo. Međutim, kad ih i ima, one kao da su tu zalutale iz viceva o Muji i Fati ili, u boljem slučaju, iz onih o glupim plavušama.

Joško Marušić Brački veći je dio svoje ovogodišnje produkcije bazirao upravo na seksističkim ispadima u kojima se žene podcjenjuju i izruguju. Ili oboje. Na jednoj Marušićevoj karikaturi, zabrinuti šef u uredu razgovara na telefon i nekome govori u slušalicu: »Halo, jesi li mi ti ostavio poruku na sekretarici?«. Dvosmislenost koja bi trebala biti duhovita, izvire iz činjenice da pod »sekretaricom« ustvari misli na svoju tajnicu – prsatu plavušu nasađenu na štikle, u mini suknji, s otiskom nečijeg dlana na stražnjici. Tajnica/sekretarica je ovdje šefova svojina, a šef ne voli da drugi diraju njegove stvari.

Fata u karikaturi

Karikaturist Darko Pavić također se rado nadovezuje na dobru staru tradiciju hrvatskog humorog odnosa prema ženama: kao i Marušićeva tajnica, i njegove žene imaju mega dojke i mini mozak; nasukane na pustom otoku, jedino za čime žude je muškarac (a ne hrana ili voda, na primjer).

Nije da puritanski zazivamo politički korektan humor, i nije da tvrdimo da politički korektan humor uopće postoji – štoviše, prije bismo rekli da je posrijedi oksimoron – ali, pomalo je već dosadno sve to grčevito držanje za rodne stereotype i njihova prvoloptaška eksploatacija. Kako navodi Frano Dulibić u knjizi »Povijest karikature u Hrvatskoj od 1940. godine«, karikatura se i razvila kao suprotnost renesansnim težnjama stvaranja idealne ljepote. Ali ipak. Karikaturisti na zapadu, na primjer u »Guardianu« i »Timesu«, znaju tu suprotnost realizirati i bez oslanjanja na prizore iz pećinskog života primata i mitologiziranja bračnih motiva iz crne kronike. Očekujemo od naših karikaturista da se potrudu više. Pomalo je već dosadno da su žene, kad se i nađu u karikaturi, Fata sa šljivom na oku, Fata s dlanom na dupetu, Fata koja je bezvrijedna svojina nekog uredskog đikana.

Maja HRGOVIĆ, Novi list

Autorici Maji Hrgović iz Novog lista zahvaljujemo što je pogledala izložbu, i za razliku od drugih novinara napisala komentar o izložbi. Čak je napisala da „izložbu vrijedi pogledati“, ali ... uvijek taj ali. Političari često kažu „izdvojeno iz konteksta“, a tako je i autorica teksta na izložbi od 120 radova uočila 4 „nepodobna“ i na njima gradila naslov i veći dio članka. (Autorici i redakciji Novog lista upućen je dopis HDK u vezi članka „Seksistički tip humora“)

SKUPŠTINA HDK

XXVI. godišnja skupština HDK održana je 18. veljače 2011. godine. Na skupštini je usvojeno izvješće o radu i financijsko izvješće za prošlu godinu, te plan rada i financijski plan za 2011. godinu.

Izabrano je sedam članova IO HDK: **Milan Lekić, Ivan Šarić, Davor Trgovčević, Nikola Plečko, Zdenko Puhin, Nataša Rašović i Ratko Maričić.**

Nadzorni odbor HDK: **Josip Kovačević, Nenad Janković i Ivica Pezo.**

Predstavnik HDK u FECO-u je **Nikola Plečko**, a zamjenik **Janko Bučar.**

Časni sud: **Tomislav Ožanić, Damir Novak i Krešimir Kveštek.**

Na sastanku Izvršnog odbora izabran je **Davor Trgovčević** za predsjednika, a **Milan Lekić** za dopredsjednika HDK. **Zdenko Puhin** ostaje na dužnosti tajnika.

Visina članarine ostaje nepromijenjena 100 kuna (za primaooce OD) i 70 kuna za studente i umirovljenike.

Zapisnik sa Skupštine, kao i sva usvojena izvješća dostupna su članovima HDK u prostorijama društva.

OSKARIKA ZA 2010. GODINU

I ove godine članovi HDK organizirano su slali karikature na festivale u svijetu. Osvojen je niz nagrada:

PRVA NAGRADA: Mojmir Mihatov (Zagreb/auto)

TREĆA NAGRADA: Ratko Maričić (Zagreb/HDK), Nataša Rašović (Tabriz/Iran), Nikola Listeš (Barakaldo /Španjolska), Emil Strniša (www.zhongman.com/Kina)

PRIZNANJA: Žarko Luetić (Berlin/Njemačka), Branko Ilić (Zagreb/HDK), Ivan Haramija (Zagreb/HDK, Daejon/Koreja, Skopje/Makedonija), Miloš Panić (London/Engleska), Nikola Listeš (Nasreddin Hodja, Turska), Damir Novak, Zdenko Puhin, Milan Alašević, Marijan Pavečić, Branko Meštović, Željko Cerić, Božidar Vukelić, Louis Postruzin (svi Daejon/Koreja), Darko Pavić (Braila/Rumunjska), Emil Strniša (Anapa/Rusija), Louis Postruzin (Anapa/Rusija).

Daejeon 2010 (Koreja): Best Cartoon Prize, Joško Perić (tema:monstrum)

Bodovanje (prema usvojenim kriterijima) pokazuje najnagrađivanije članove HDK na međunarodnim festivalima u 2010. godini.

1. Mojmir Mihatov	12,1
2. Nikola Listeš	6,8
3. Emil Strniša	6,0

MUZEJI I GALERIJE

15. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURA je poslije izložbe u Zagrebu (krajem lipnja u Kuli Lotrščak) nastavila svoje putovanje i posjetila gradove suorganizatore izložbe.

SLAVONSKI BROD

Početak srpnja izložba je doputovala je do Slavonskoga Broda, gdje je postavljena u Likovnom salonu "Becić" na glavnome gradskom trgu. Otvorio ju je član izvršnog odbora HDK Janko Bučar.

Karikature se dotiču mnogih zanimljivih detalja iz života muzeja i galerija, od poigravanja s poviješću do zanimljivih dosjetki vezanih uz modernu i postmodernu umjetnost ili pak ponašanje posjetitelja.

POŽEGA

U Gradskom muzeju Požega izložba je trajala od 1. do 9. listopada 2010. godine. Prije otvaranja izložbe u Gradskoj knjižnici i čitaonici Požega organizirano je predavanje prof.dr.sc. Frane Dulibića autora knjige „Povijest karikature u Hrvatskoj do 1940. godine“. Otvorenju izložbe prisustvovali su dopredsjednik HDK Davor Trgovčević i tajnik Zdenko Puhin.

„Karikatura je u svojim počecima bila oblik zabave za umjetnike i elitu. Kasnije, pa i danas, ona nas povezuje se sa širokim slojem društva, te je postala zanimljivim oblikom komunikacije“ rečeno je na izložbi“.

NOVSKA

„Muzeji i galerije“ naziv je izložbe karikatura koja se od 14.10.2010. pa sve do 5.studenog mogla pogledati u prostoru Galerije i Gradske knjižnice Novska.

„Duhoviti i vrlo različiti likovni izrazi crtača karikatura ujedno su dali doprinos da se razmišlja više o karikaturi kao umjetničkom djelu čije je mjesto sigurno i u muzeju, ali isto tako i o doprinosu karikaturista da aktualiziraju temu muzeja na svoj način“.

NOVA GRADIŠKA

Gradski muzej Nova Gradiška podržao je i pridružio se projektu Hrvatskog društva karikaturista u organizaciji 15. Međunarodne izložbe karikatura. U povodu Dana grada ova vrijedna izložba otvorena je 06.prosinca i trajala do kraja godine u prostoru novogradiške Gimnazije.

„Cilj ove putujuće izložbe je da što više gledatelja doživi sadržaj koji ona nudi, te da se ne zaboravi ovaj oblik vizualne komunikacije“, među ostalim je istaknula prof. Karlovčan Subić.

IZLOŽBE & ...

LEX U IMOTSKOM

U prostorijama kluba mladih u Imotskom 05.08.2010.g. u sklopu tjedna alternativnog stvaralaštva Milan Lekić Lex otvorio je vlastitu izložbu portretne karikature političara pod nazivom "Bože čuvaj Hrvatsku".

Prostor je pogodan za izložbenu djelatnost - bivša austrougarska otkupna stanica duhana. Okupilo se tridesetak mladih i nekolicina starijih kojima je Lex usput nacrtao portret karikature, a u svom govoru tijekom otvorenja izložbe, prisutne je upoznao sa aktivnostima Hrvatskog društva karikaturista, te ih podsjetio na vrsne karikaturiste porijeklom iz Imotske krajine: Zvonimira Gavranovića - Gagu, Branka Meštrovića, Žarka Luetića, Petra Majića, Josipa Ljubičića, Milana Lekića - Lexa ...

Radimir Čačić by Lex

Božidar Vukelić - Boba

IZLOŽBA U SPLITU

U jesen je održana Izložba svjetske karikature u staroj gradskoj vijećnici u Splitu, a u organizaciji Galerije Brešan. Izložba donosi po jedan rad 125 karikaturista pri čemu su u velikom broju zastupljeni i hrvatski autori. Prilikom otvaranja, karikaturist Davor Štambuk kazao je da je uvijek svoje radove crtao bez riječi pa se tim geslom vodio i na otvaranju. Kazao je da su se poznati Splitsani poput umjetnika Vidovića i Tolića bavili karikaturnom što je potvrda kvalitete splitske škole.

BOBA

Krajem prošle godine u „Gradskoj knjižnici Senj“ bila je postavljena izložba karikatura člana HDK Božidara Vukelića – Bobe. Izložba je trajala od 12.11. do 29.11.2010. U svom rodnom gradu Boba se predstavio sa 63 rada od kojih je većina nastala tijekom 2010.godine.

ZORAN PAVLOVIĆ - ZOZO (1941. - 2011.)

U petak, 11.02. o.g. u Zagrebu je nakon kratke i teške bolesti preminuo istaknuti hrvatski grafički dizajner i karikaturist Zoran Pavlović-Zozo.

Rođen 14.02.1941. u Subotici, školovao se u Zagrebu: osnovna škola, gimnazija, Arhitektonski fakultet (projektiranje) i AKFU (filmska montaža). Prve karikature objavljuje u školskom mjesečniku, kasnije u Studentskom listu i Poletu. U Studentskom listu bio je i urednik u razdoblju 1964-1965. Jedan je od utemeljitelja tzv. Zagrebačke grupe (škole) karikaturista u kojoj djeluje zajedno sa Z. Bastačićem, M. Kovačevićem, F. Kritovcem, I. Pahernikom, R. Petrićem i I. Šarićem. Grafičkim dizajnom profesionalno se bavi od 1966.; s M. Arsovskym 1969. pokreće studio P&D. Bio je art direktor magazina Start 1973-1975, a 1975. osniva CDD - studio grafičkog dizajna, kojim rukovodi do 1980. godine kada je pozvan da formira službu za dizajn u izdavačkoj djelatnosti Grafičkog zavoda Hrvatske te istom rukovodi do 1993. godine. Od tada do umirovljenja 2003. radi kao studio manager i art direktor u studiju Trans-ID u Samoboru. Objavljivao je u Studentskom listu, Poletu, Omladinskom tjedniku, Čovjeku i prostoru, Vjesniku, Večernjem listu, Kerempuhu, Paradoksu, Svijetu, Telegramu, 15 dana, Poljima, Studentu, Gledištima te surađivao u emisijama TV Zagreb Ekran na ekranu, Nedjeljom u 7, Četvrtkom otvoreno i dr. Zastupljen je u Antologiji hrvatskog humora (D. Horvatić: Ples smrti), u Hrvatskoj likovnoj enciklopediji i drugdje. Bio je član ULUPUH-a od 1967. g.

Svoj opori humor Zoran Pavlović-Zozo ugradio je u najbolju tradiciju hrvatske i zagrebačke karikature, a izlagao je na brojnim skupnim i samostalnim izložbama u zemlji i inozemstvu. Posljednju samostalnu izložbu pod nazivom **gle!karikatureuPrici** ostvario je 12.10. 31.10.2010. u samoborskoj Galeriji Prica.

BRANKO MEDAK...

U PREDVORJU

U Galeriji u predvorju (Mihanovićeveva 12, Zagreb) od 30. studenoga do 16. prosinca moglo se pogledat četrdeset karikatura Branka Medaka – Mede uglavnom na temu vlakova. Pored izložbe karikatura na otvaranju izložbe promovirana je Medakova knjiga PO KAPI SE DAN POZNAJE, a izdavač je Sindikat prometnika vlakova Hrvatske.

Rođen 1940. Medak za sebe kaže „Nisam baš mogao poslužiti kao „maneken“ za dječju ishranu, jer sam rođen u najvećoj oskudici zemlje i žarištu rata. Iako se zagorci rađaju s malom maturom, meni to nisu uvažili, tako sam osnovnu školu završio u Bjelovaru, a Školu za primijenjenu umjetnost i Pedagošku akademiju u Zagrebu. Karikaturom se bavim oko 50 godina, a 35 malo ozbiljnije (čitaj profesionalno, tj honorarno). Da bi zaradio za plaćanje komunalija, do umirovljenja sam bio prosvjetni radnik. Što ćete, netko mora i od prosvjetarske mirovine živjeti“.

Čula sam za nagibne vlakove, ali za nagibne konduktere ne!

Knjiga pred vašim očima nedvojbeno potkrjepljuje bolje, zornije i trajnije riječi kroz koje ste proletjeli sa stanovitom pažnjom.

Neka vam Medakova riznica likovnih ideja vrckave znakovitosti bude uvijek pri ruci, neka taj likovni vademekum preraste u oazu, dragu luku u kojoj se može ugodno i korisno odmoriti“.

MEDAK U ZATVORU

Početak kolovoza vrijeme je za čupanja ambrozije u čemu već godinama sudjeluju bjelovarski zatvorenici, a ove je godine upriličen na jedinstven način. Naime, bjelovarski karikaturist Branko Medak je u dvorištu Zatvora postavio izložbu karikatura. Na 20-tak djela glavni motivi su pravosuđe, zatvor i zatvorenici, dok je ostalih 50-tak različitog žanra. S posebnim zanimanjem zatvorenici su razgledali izložbu s osmijehom na licu. Duhovitost Medakovih karikatura mnoge je nakon dugo vremena natjerala na smijeh. zatvorenicima, a njegova je nakana bila berem ih malo oraspoložiti i skratiti im duge zatvoreničke dane. Koliko su ga se dojmili, pokazao je družeći se cijelo vrijeme s njima i zabavljajući ih pričanjem viceva. Medak je poznati vic majstor, pa nije čudo da su ga zatvorenici prigrlili kao najboljeg prijatelja.

Autor Branko Medak zadovoljan je suradnjom sa zatvorskom Upravom i samim zatvorenicima prigrlili kao najboljeg prijatelja. Izložbu izbliza nije pogledao najpoznatiji zatvorski bračni par Pevec. Međutim, prisutnim novinarima, nije promaklo Zdravkovo navirivanje kroz prozor njegove zatvorske ćelije.

KARIKATURA JE DANAS POTPUNO MARGINALIZIRANA

Frano Dulibić, doktor povijesti umjetnosti, profesor zagrebačkog Filozofskog fakulteta, ovih je dana zahvaljujući „hrabrosti“ riječke izdavačke kuće „Leykam international“ objavio zanimljiv i dragocjen naslov - „Povijest karikature u Hrvatskoj do 1940. godine“.

Dulibić je intenzivno istraživao karikaturu između 1997. i 2002., u sklopu pisanja doktorske disertacije, no tijekom vremena osnovni je tekst nadopunjavao, prestrukturirao i obogaćao bibliografijom.

- **Prvo dijagnoza: Kakvo je danas mjesto i značenje karikature u društvenom životu i popularnoj kulturi? Živi li karikatura jednim tihim životom?**

- Karikatura je danas potpuno marginalizirana. Razlozi su različiti: elementi likovnog humora raširili su se u različitim područjima, od slikarstva i kiparstva preko performansa do dizajna, stripova i crtanih filmova do interneta. Drugi aspekt je slabljenje važnosti tiskanih medija u kojima je karikatura imala najplodnije tlo za komunikaciju s publikom.

Humoristički časopisi u svijetu i kod nas su nestali, a dnevne novine i tjednici nemaju interesa objavljivati karikature jer karikatura ne prodaje novine, a taj kvadrat ili pravokutnik namijenjen karikaturi više je isplativ ako se na tome mjestu objavi reklama. Karikatura će nastaviti živjeti u nekim medijima kao što je internet, a meni osobno izgleda najprimjerenijom i najučinkovitijom u građanskom prosvjedima - u Italiji su nosili karikaturu Berlusconi - ili na karnevalima - karikaturne lutke političara.

- **Sve se manje likovno obrazovanih umjetnika bavi karikaturnom, znači li i to pad estetike, ali i nekih intelektualnih vrijednosti kroz poruke crtežom.**

- Nije samo u pitanju likovna obrazovanost crtača, nekada smo imali vrhunske karikaturiste s jedva jednom godinom likovne akademije. Kada nema interesa u medijima, kada nije moguće živjeti od karikature, ljudi joj se ne posvećuju ili se bave s njom samo sporadično. Kad nema strasti u poslu, kad nema široke opće kulture kod crtača, te ako nedostaje istinskog smisla za humor i mjeru, onda nije moguće očekivati niti dobre rezultate na tom području.

Imena poput Mirka Račkog, Pjera Križanića, Božidara Uzelca, Andrije Maurovića, Antuna Motike, Ive Režeka, Miroslava Kraljevića, Josipa Račića, Menci Clement Crnčića, Vilka Gecana, Lea Juneka, Anke Krizmanić, Ivana Mirkovića, Milana Tolića, Jozje Kljakovića, Ive Tijardovića..., kojih se u svojoj knjizi dotičem svjedoče o vrsnoći likovnog izraza, a potom i o angažiranoj poruci. No svaki medij ili način izražavanja imao je svoje uspone i padove kroz povijest.

Trenutačno su veliki izgledi da novine u današnjem obliku neće opstati, no veći problem je hoće li za desetljeće ili dva biti dovoljno ljudi koji će imati potrebu čitati bilo što nalik novinama. Mlade generacije nemaju niti naviku

Članica ženskog udruženja: - Draga sestro, ako nas poduprete samo sa pet dinara godišnje članarine, budite uvjereni, da ste i nama i sebi u borbi za ravnopravnost žene sa muškarcem učinili ogromnih usluga.

Proleterka: -Nek mi rečeju, draga milostivica, kaj ja imam od toga či oni milostica postaneju gospon, a njihov gospon baba ?!

Andrija Maurović, Koprive, Zagreb 1925. (Iz knjige Frano Dulibić: „Povijest karikature u Hrvatskoj do 1940. godine“)

čitanja novina niti potrebu za novinama. Slično je i s knjigama. (...)

- **Notirajte posebnosti splitskoga humorističkog kruga i djelatnost brojnih karikaturista umjetnika i izdavačku djelatnost toga žanra i vremena.**

- U Splitu sve počinje s Emanuelom Vidovićem koji je 1901. godine u splitskom kazalištu izložio karikature. Nekoliko godina poslije, Ante Katunarić zajedno s Vidovićem i Virgilom Meneghello Dinčićem pokrenuo je humoristički list Duju Balavca.

Za razliku od Zagreba gdje je prevladavala situacijska karikatura, u Splitu je bila orijentacija prema portretnoj karikaturi. Specifičnost je bila svojevrsna zatvorenost u vlastiti krug, uživanje u lokalnoj zafrkanciji.

Anđeo Uvodić je često priređivao izložbe karikatura koje su bile iznimno posjećene i Splićani su rado kupovali vlastite ili tuđe karikature. I danas se često u tinelima starih splitskih obitelji mogu vidjeti uokvirene karikature obiteljskih predaka. To dovoljno govori o nekadašnjoj popularnosti portretne karikature, o tome da su te karikature imale određenu likovnu kvalitetu.

(Slobodna Dalmacija)

3. OSKARfest

Međunarodna izložba karikatura 3.OSKARfest održana je od 10.srpnja do 17.rujna 2010. godine u Društvenom domu u Osoru (Cres, Hrvatska). Uz izložbu radova u konkurenciji održana je i samostalna izložba prošlogodišnjeg pobjednika Radka Oketića iz Sežane (Slovenija). Na izložbi su sudjelovala 103 autora s dvjestotinjak karikatura podijeljenih u dvije kategorije:

A – GLAZBA NA OTOKU (uz 35. obljetnicu Osorskih glazbenih večeri)

B – SLOBODNA TEMA

Izložbu je razgledalo oko 10.000 posjetitelja, a za najbolje karikature glasovalo njih 2.620. Glasачima je podijeljeno više od 700 prigodnih nagrada: razglednice, kopije karikatura, katalozi, majice... (glasački listić/strugalica). Radi velikog broja glasačkih listića brojanje glasova podijeljeno je u dva dana, a uz veliki napor članova komisije u Hrvatskom društvu karikaturista u Zagrebu.

U kategoriji A prvo mjesto osvojila je Emilija Karlavaris iz Zagreba sa 181 glasom, drugi je bio Gerhard Gepp (Austrija) sa 162 glasa, a treći Branko Medak iz Bjelovara.

U kategoriji B pobijedio je Heinz Ortner iz Austrije sa 347 glasova (sa ukupno 399 glasova publike on je osvojio i Nagradu OSKAR – samostalnu izložbu na 4. OSKARfestu 2011.), drugo mjesto sa 262 glasa osvojio je Dušan Vukojev (Srbija), a treći je bio Radko Oketić iz Slovenije.

Organizator izložbe je Dado Kovačević uz suorganizatorsku podršku Hrvatskog društva karikaturista.

Za razmišljanje najava teme 4. OSKARfesta 2011.: OTOK S BLAGOM – nekad i sad!

OSKARfest 2010 (Osor): Treća nagrada, Branko Medak

PORNOGRAFIJA I HOLOKAUST

Stripovi koji su rušili tabue

Dokumentarac 'Pornografija i holokaust' bavi se nastankom porno stripova, ali i analiziranjem njihova značenja i popularnosti u Izraelu šezdesetih godina prošlog stoljeća, dvadesetak godina nakon nacističkog pokušaja istrebljenja Židova.

Neke riječi je teško zamisliti zajedno; zapravo, čini se nemogućim logično ih povezati jer bi to predstavljalo apsurd ili uvredu. Jedna od tih kombinacija svakako je i 'Pornografija i holokaust', kako se zove dokumentarac izraelskog režisera Arija Libskera, koji tematizira popularne porno stripove koji su se šezdesetih godina pojavili u Izraelu.

Osnovni zaplet uvijek je išao po istom obrascu: zgodni američki ili britanski padobranac bi krenuo u vojnu misiju u Njemačku, gdje bi ubrzo bio zarobljen. Tamo su ga poslali u logor, u kojem su čuvari bili žene. I to ne bilo kakve žene, nego iznimno obdarene, seksepilne, sadistički nastrojene i fanatično nacistički pravovjerne. Uslijedilo bi temeljito seksualno iskorištavanje i zlostavljanje zarobljenika, koji na kraju više ne bi mogao izdržati, te bi ih silovao i poubijao. Riječ je o pornografskom serijalu koji se nazivao stalag-stripovima, a čiji su autori bili mladi Izraelci, doduše skriveni iza pseudonima koji su trebali zvučati američki, poput Ralph Longshot.

Dokumentarac 'Pornografija i holokaust' (čiji izraelski naslov glasi 'Stalags') bavi se nastankom ovih stripova, ali i analiziranjem njihova značenja i popularnosti u Izraelu šezdesetih godina prošlog stoljeća, dakle nekih dvadesetak godina nakon nacističkog pokušaja istrebljenja Židova. Prvi stalag-strip se pojavio 1961. godine, otprilike u isto vrijeme dok se u Jeruzalemu sudilo nacističkom zločincu Adolfu Eichmannu, što je bilo i prvi put da se u izraelskom društvu počelo otvoreno govoriti o strahotama holokausta i svemu što su preživjeli doživjeli. Prethodno je to bila svojevrsna tabu-tema, o kojoj su zapravo najmanje govorili oni koji su nacističke logore smrti nekim čudom preživjeli. Režiser Liebsker, rođen 1972. godine, tumači krvavo-seksualne fantazije iz stalag-stripova kao erotiziranje potisnutih trauma, odnosno drugu stranu novčića u odnosu na ono što se doista dogodilo.

Također, pojava tih porno-stripova je bila i pokazatelj liberalizacije izraelskog društva, u kojem je u pedesetima vladao prilično strog seksualni moral. Zato su takvi stripovi predstavljali i proboj u otvaranju izraelskog društva, definitivno potvrđujući tezu da se iz pornografije može iščitati mnogo više nego tek obično seksualno zadovoljavanje.

ZABORAVLJENI DUH FULIROVA DVORIŠTA

Knjiga Janka Bučara »Susret s velikim Otom Reisingerom« otkriva legendarnu duhovitost vrsnoga karikaturista.

Janko Bučar

Kada je pisac Janko Bučar zamolio Ota Reisingera da mu pronađe portret za jednu knjigu koju piše, slavni karikaturist ga je pitao kada će ga nazvati da bi »mogao isključiti telefon«! Eto pošalice iz opsežne knjige koja izlazi uoči Reisingerova rođendana (4. listopada 1927.), a koju potpisuje Janko Bučar. Doista, samo istinski zaljubljenik ili »fan«, kako Amerikanci

mnogo ispravnije nazivaju takvu vrstu do ludila predanih obožavatelja, može napisati knjigu u kojoj do izražaja dolazi sve divljenje jednom svjetski poznatom autoru i njegovu djelu. Bučar pripada onoj rijetkoj vrsti ljudi koji se još uvijek mogu i znaju oduševiti i diviti, a to je danas gotovo izgubljena osobina.

Riječ je o čovjeku koji će vam pričati sa širokim osmijehom na licu i doslovno vas zatrpati zanimljivim zgodama, pošalicama i dosjetcama iz života glasovitih ljudi iz hrvatske kulture. Dakako da nije bio nimalo lak zadatak prikupiti povijesnu građu za pošalice i dosjetke odličnika hrvatske kulture koja je ostala većma u usmenoj predaji. (...)

Bučar je svakako neobičan čovjek za današnje doba kada ste okruženi uglavnom namrgođenim, tužnim i ogorčenim licima u skladu s mračnim karakterom vremena. Ah, pita se čovjek, gdje je nestao onaj zagrebački »kinderštub«, onaj austrougarski kućni odgoj, uljudba i gostoljubivost koja je nekada krasila grad, a koju je genijalno u svom filmu

»Tko pjeva zlo ne misli« dočarao Krešo Golik. Janka Bučara vrlo se lako može zamisliti u onome slavnom dvorištu u Basaričekovoj 11 gdje gospodin Fulir ulazi s buketom karanfila za Mirjanu Bohanec, dok Franjo Majetić odlazi »K Žnidaršiću« okvasiti grlo, a mali Perica sve to promatra s balkona.

Ukratko, čovjek je to kojemu je sve smiješno, koji zna uživati u dobroj konverzaciji, koji poštuje

druge i, što je najvažnije, i u najtragičnijem će pronaći zrno humora koje će ublažiti bol.

Knjiga »Susret s velikim Otom Reisingerom« nastala je gotovo u dječaćkom divljenju autoru s kojim se pisac sprijatelji bilježeći doslovno svaku zajedničku zgodu nastalu u druženjima u Društvu karikaturista, kavani »Dubrovnik« i »Maloj kavani«, prigodom raznih susreta u gradu i, dakako, u domu Reisingerovih.

Svečarska je to knjiga koja otkriva Reisingerovu legendarnu duhovitost kojom je još kao mladić svojim karikaturama postao globalno poznat. Mnogo je tu šala na račun karikaturista, poznatih Zagrepčana, ali i od pića »poludjelih« kolega na liječenju te političara (ima jedna genijalna Bučarova dosjetka o Mesiću).

Posebno valja obratiti pozornost na dogodovštine iz »Vjesnika«, iz doba kada je njime haračila Udba i kada se prisluškivala svaka rečenica u »komunizmu s humanim licem«, kako ga je svojedobno licemjerno nazvao Šuvar, progonitelj hrvatske inteligencije.

Dakako, mnogo je Reisingerovih dosjetki i duhovitosti kojima već pet desetljeća obilježava svaku zagrebačku mladost, ali i pošalice i o legendarnoj Reisingerovoj škrtosti.

Naravno da Reisinger nije pošteđio ni samoga Bučara pa je mnogo stranica gdje ga duhovito »čereči«, na što mu pisac ove knjige ne ostaje dužan, potvrdivši se i sâm kao vrstan vic maher. Ukratko, knjiga je to koja će Vas nasmijati i pokazati kako se radi poklon jednom autentičnom velikanu hrvatske kulture, sve više bačene na margine u jednom osiromašenu i poniženu društvu u kojem odavna za smijeh nema mjesta.

Marina Tenžera, Vjesnik

IZBOR IZ KNJIGE

U društvu Ota Reisingera Vlado Šimenc se pohvali kako ide gotovo svaki dan na plivanje na jezero Jarun.

- I preko zime? - upitam znatiželjno.
- Da i preko zime - potvrdi Šimenc.
- A je li ideš sam ili cijeli odjel? - upita Reisinger.

Osamdesetogodišnji Oto Reisinger mi se požali:

- Ne znam što mi je u zadnje vrijeme. Čini mi se da sam i ja postao pedofil!
- Zašto?
- Pa često se zagledam u ove četrdesetogodišnjakinje!

- Kako ste zadovoljni danas s vašim životom i umjetničkim radom? - upita novinarka Obiteljskog radija Ivanić, Suzana Jovanović Ota Reisingera. Oto odgovori:

- Znate, kako je moja produktivnost i popularnost rasla, tako su padale cijene karikatura - odgovori Reisinger.

MAJSTOR PLAYBOJEVE KARIKATURE: ERICH SOKOL

Muzej karikatura u Kremsu u Austriji prošle je godine privukao više od 60.000 posjetitelja izložbom radova Eriha Sokola koji je surađivao s Playboyem od 1958. do 2003.

Erich Sokol, rođen u Märzu nedaleko od Beča nakon svoje smrti 2003. u Mödlingu iza sebe ostavio više od tri tisuće erotskih karikatura, ali i ogroman broj političkih. Dok su u Muzeju karikatura u Kremsu, jedinom takvom muzeju u Austriji, njegove karikature političara bile izložene 2005., prošle je godine predstavljen njegov opus erotskih karikatura koje je radio za poznati američki magazin Playboy.

Direktorica muzeja Jutta M. Pichler kaže da prvi dio izložbe prikazuje razvoj Eriha Sokola kao vrhunskog umjetnika erotske karikature, a drugi dio kronološki prikazuje njegove karikature objavljene u Playboyu. Erich Sokol počeo je crtati i publicirati još u Austriji dok je studirao ekonomiju, a kad je 1957., sa samo 24 godine, otišao u Ameriku. Samo dva mjeseca nakon što je stigao u Ameriku Erich Sokol počeo je raditi za Playboy. Bio je to tada novi magazin, osnovan 1953., a ekipa se sastojala od mladih ljudi na početku 30-ih godina. Hughu Hefneru odmah su se sviđjeli Sokolovi crteži. Zaposlio ga je u rujnu 1957., a prvu karikaturu objavio u siječnju 1958.

Jutta M. Pichler, direktorica Muzeja karikatura u Kremsu, oduševljena je Sokolovim majstorstvom i ističe brojnost detalja na njegovim radovima "Eriha Sokola fasciniralo je što karikature može objavljivati u boji, dok je u Austriji u to vrijeme bila moguća samo crno-bijela varijanta. U svojim crtežima morao je prikazati američki način života, a mogao ga je vjerno dočarati jer je u svom Powderblue oldsmobile automobilu prošao cijelu Ameriku i fotografirao cijelo putovanje. Kako bi se vidjela kvaliteta rada Eriha Sokola, mi smo na izložbi prikazali i radove drugih erotskih karikaturista. Često se događalo da Hugh Hefner da Erihu Sokolu da prepravlja karikature koje bi mu donosili drugi autori jer nije bio zadovoljan njihovom interpretacijom. Mi smo prikazali cijelu proceduru kako je nastajala pojedina karikatura, imamo primjer mnogih crteža drugih autora, varijantu koju bi predložio Sokol i konačnu karikaturu koju bi on napravio. On je bio majstor detalja i osvjetljenja, nevjerojatno je koliko na njegovim karikaturama ima raznih detalja i još je nevjerojatnije da mu je trebalo samo tri do četiri dana da izradi jednu karikaturu", istaknula je direktorica muzeja.

Iako je u Americi u kratko vrijeme postigao velik uspjeh, Erich Sokol vratio se u Beč već 1960., nakon samo tri godine, a iako je do 1967. bio politički karikaturist Arbeiter Zeitunga te od 1967. umjetnički direktor ORF-a, nastavio je surađivati s Playboyem sve do 1975. Tada je prekinuta suradnja, a stanka je trajala punih 17 godina, sve do 1992. kad je opet započeo suradnju s Playboyem koja je trajala sve do njegove smrti 2003. Jutta Pichler ističe da se kroz njegove karikature može jasno vidjeti kako je rasla i sloboda seksualnog izražavanja. "Kad je Sokol počeo raditi za Playboy kasnih 50-ih, bile su to jako hrabre karikature za ono vrijeme u Americi. No u to vrijeme likovi na njegovim crtežima u pravilu su imali odjeću. To se u kasnim 60-ima polako mijenja i na njegovim karikaturama jasno se vidi utjecaj seksualne revolucije. Iako je vrlo rijetko prikazivao eksplicitne seksualne poze, sve je više golih ljudi na njegovim crtežima. Postalo je moguće da na svojim crtežima prikazuje i scene grupnog seksa", kaže.

U jednom razgovoru pitali su Sokola kako se odnosi prema seksi-djevojkama u svojim karikaturama i kakvu im ulogu daje.

Odgovorio je da u najmanju ruku pokušava da ih nacrtava kao zdrava i svježja bića. Nastoji ih uvijek učiniti zgodnim za oko, jer ih ne crta samo za druge, već i za sebe. Svaki umjetnik radi uglavnom ono što mu se sviđa.

Posljednje karikature Erich Sokol izradio je nekoliko mjeseci prije svoje smrti 2003., a dvije su mu karikature u Playboyu objavljene posthumno. Nakon njegove smrti Muzej karikatura u Beču od njegove je udovice otkupio oko 500 njegovih radova, originalni radovi objavljeni u Playboyu u vlasništvu su tog magazina i stigle su iz Amerike specijalno radi ove izložbe, a neke karikature u vlasništvu obitelji Sokol također su posuđene za izložbu. Ova, ali i druge izložbe u Muzeju karikatura u Kremsu privlači velik broj turista ne samo iz Austrije, nego i iz drugih zemalja, a poseban je hit dolazak na izložbu iz Beča brodom koji plovi Dunavom.

GAGA: IME KOJE TRAJE ...

Predstavljanje monografije Zvonimira Gavranovića Gage "Gaga, ime koje traje", održano je u srijedu 15. prosinca 2010. u velikoj dvorani Hrvatskoga novinarskog društva u Zagrebu.

Umjetnik mora medijski djelovati na savjest ljudi, smatrao je Zvonimir Gavranović Gage, jedan od najvećih hrvatskih karikaturista, i tog se načela držao kroz sve etape i sve tematske skupine svoga velikog opusa, reprezentativno prikazanoga u knjizi »Gaga – ime koje traje«. Impozantno voluminozna, baš kao i značaj ovoga plodnog autora, knjiga je predstavljena u punoj dvorani Hrvatskog novinarskog društva, gdje su o njemu govorili prijatelji, kolege umjetnici i kritičari.

Bio je zaljubljen u gimnastiku, poeziju, karikaturu, ilustraciju, humor, pećanje, Večernjak. Zvonimir Gavranović Gage, rođen u Lovreću 1937., a umro u Zagrebu 1998. godine, bio je jedan od onih romantičnih novinara koji nisu dočekali mirovinu. I s bolesničkog kreveta strastveno je uređivao svoju rubriku humora u Večernjem listu, u kojem je radio niz desetljeća, sve do prerane smrti. Gavranovićev crtački opus sada je napokon i prikupljen i uknjižen u opsežnoj monografiji "Gaga – ime koje traje..." koju je objavio zagrebački Erasmus, a uredila i priredila Anči Fabijanović. Uz nju, o Gagi su govorili još novinar Ante Gavranović, grafički urednik Zlatko Rebernjak i Zdravko Milinović, izvršni urednik »Večernjeg lista«. Tekstove iz knjige čitao je glumac Zlatko Vitez.

U uvodnom tekstu glavna urednica knjige Anči Fabijanović je napisala „...Određivao je, znamo to svi mi koji smo pratili njegov rad izbliza, mjeru svega što je bilo vezano ne samo uz profesiju, zanat i talenat nego i – moral. Toliko ljubavi za takozvanoga malog čovjeka, toliko simpatije za često grešnog čovjeka, toliko smijeha za gorke situacije, toliko domoljublja za dragu mu Hrvatsku o kojoj je sanjao i koju je doživio teško se nađe u samo jednome čovjeku. A Gaga je to imao i znao je dati, proslijediti, podijeliti...“

Karikaturom se markantni Gavranović počeo baviti 1956. godine, i to u popularnom Kerempuhu. Otad je Gaga i te kako prisutan u zagrebačkom tisku, poglavito u „Večernjem listu“... Ne samo što crta nego i piše o karikaturi – te su njegove misli, poput definicija.

Karikatura je moderna čarolija. U sebi ima sve ono što ljudi vole. Ističe istinu u prvi plan na sebi svojstven način, brzo komunicira, izrazito je vizualna, ima poruku i stav, a pri tome je duhovita.

U izričaju je gotovo svemoguća. Za nju nema zapreka. Nemoguće stvari postaju moguće, a moguće – nemoguće.

U osnovi je humanistička disciplina, jedan je od najistaknutijih i najžilavijih boraca za pravdu. Brani čovjeka, brani pravdu, brani istinu, oružjem koje se zove moral i poštenje. To čini ismijavajući i uveličavajući ljudske mane, pakost i glupost.

Karikaturom je portretirao svakodnevicu pogađajući duh vremena, ali i crtao velikane sporta, politike, umjetnosti... Kao portretni karikaturist, Gavranović je dosegnuo svoje vrhunce postavši nenadmašni crtač ljudskih kvaliteta i mana. Njegove portretne karikature Šeksa, Tuđmana, kardinala Kuharića, Budiše, Vrdoljaka, Cajzeka, Šovagovića, Šerbedžije, Gumbeka, Čire, Krleže, Krkleca, Đimija Stanića... nisu samo portreti nego i komentari ljudskih karaktera i postupaka. Gaga je karikaturu zvao "modernom pticom rugalicom koja ništa ne rješava, ali zato upozorava, ismijava,

otvara oči". Bio je uvjeren u njezinu moralnost i njezinu zaštitu pravednih i nezaštićenih. Stoga je i ostao njezin uporni vjernik i promicatelj, bez obzira na novinske mode i ukuse glavnih urednika. Oni su prolazni, a Gagine su karikature izdržale test vremena pa su, kao i njegovi vrsni crtački portreti, aktualne do danas. Posebno se to odnosi na njegov ciklus ratnih iliti varikatura. Neke su od njih imale i snagu pretkazanja. Sudbina je karikaturista, a napose Gavranovića, da uvijek idu ispred vremena.

O Gagi su rekli...

Milan Ivkošić: Domoljubno nadahnuće i crtački dar

Bio je duhovit, svestran, obrazovan i radoznao. Kadšto su njegova „uprizorenja“ bile i snažne, pamtljive metafore koje su govorile više od svih političkih, ideoloških ili komentatorskih mudrovanja. Pogotovo se to može reći za ratne karikature iz vremena Domovinskog rata, u kojem su se u nesretno vrijeme sretno spojili i veliko domoljubno nadahnuće i crtački dar.

Gagu nacrtao Otto Reisinger

Otto Reisinger: Divio sam mu se jer je bio svestran

Divio sam mu se jer je bio svestran – karikaturist, urednik, sportaš... Bavio se, to je poznato, gimnas

tikom, trenirao je djecu. Bio je doista sjajan gimnastičar. Sjećam se kakvu je senzaciju izazvao kad je jednom bio kod mene u Osoru. Skakao je s mosta u more – njegov su salto zadivljeno gledali mještani i turisti, a dječjem veselju nije bilo kraja.

Otta nacrtao
Zvonimir Gavranović

Ante Gavranović: Duboki trag u novinskoj ilustraciji

Valja se danas sjetiti Zvonimira Gavranovića Gage koji je svojim prepoznatljivim stilom, jednostavnim crtežom i osjetljivošću za tematsko produbljivanje i socijalnu zbilju ostavio dubok trag u novinskoj ilustraciji u nas.

Stjepan Malović: Gagi ne trebaju riječi...

Kažu – kada ti ponestaju riječi, uzmi pero i nacrtaj što želiš reći. Zvonimiru Gavranoviću Gagi ne trebaju riječi, on govori crtežom, bolje rečeno novinskom karikaturom. A koliko je rječit, pokazuju dvije nagrade „Zlatno pero“.

Elena Cvetkova: Gavranović pobjeđuje prolaznost

Gavranović pobjeđuje prolaznost. Korača akrobatskom žicom razapetom između novinarstva i umjetnosti, na kojoj su mnogi slomili vrat, ali on čvrsto drži stečenu poziciju. „Puca“, ali ne „ubija“.

Vladimir Maleković: U zvijezdu velikih karikaturista

Za Gagu popularnost zaslužan je, u prvom redu, „Večernji list“, u kojem je njegov humor na dežurstvu gotovo svakoga dana. Njegova karikatura postiže veliku efikasnost poruke koja Gagi može osigurati zaseban položaj u zvijezdu velikih karikaturista.

NIK TITANIK & S.MAREKOVICH...

Popularni karikaturisti Nik Titanik i S. Marekovich organizirali su krajem prošle godine izložbu za svoje fanove. Događaji u protekloj godini nalikovali su na kakvu latinoameričku telenovelu. Retrospektiva afera 2010. by Nik Titanik & S. Marekovich održana je u podrumskom salonu Retro Caffea u Savskoj 180. Kako napominje karikaturist Nik Titanik, retrospektiva nije zamišljena kao klasična izložba s klasičnim otvorenjem. "Jednostavno dođete, pogledate karikature i fotomontaže u podrumskom salonu, popijete piće, malo se podružimo i to je to". Kako nam je na dan izložbe kazao Nik Titanik, ovo je bio nastavak tradicije, jer je na prošloj izložbi lani bilo jako zabavno.

Na izložbi je prikazano nekoliko karikatura nedavno uhićenog bivšeg premijera Ive Sanadera, glavnog protagonista sveukupno deset karikatura. Izložba je već duže vrijeme planirana i nije povezana sa Sanaderom, ali s obzirom što se sada događa s njim izvrsno se poklopilo. Zvijezde su se tako složile - kroz smijeh nam je kazao popularni karikaturist.

Inspiraciju nalazi u društvu u kojemu živi. Ako se i vi želite nasmijati na stanje u državi i zaboraviti realno stanje, posjetite klub Retro, a ako ste zakasnilo, pričekajte na afere 2011.

NIK TITANIK: JESAM LI SE NEKOME ZAMJERIO? SVIMA...!

Karikaturist, ilustrator i dizajner Nikola Plečko koji se krije iza pseudonima Nik Titanik došao je na razgovor u običnim trapericama i kariranoj košulji, sličnoj kakvu je nosio prije sedam, osam godina kada smo se prvi puta upoznali. Ima istu frizuru, ništa više bora i izgleda kao dječarac. Izuzetno ozbiljan, tih, ali titrav od energije, novinar je proširenog znanja koji stečeno odmah obrađuje, tumači na svoj način i integrira u postojeći establišment. Prkosan i zajedljiv, kroz likovni izričaj prihvaćen od društva, domaće estradnjake i njihova djela znalački postavlja na svoje mjesto.

- **Koliko ti je teško svaki dan biti smiješan i raditi nekoliko karikatura?**

NT: Nije mi teško jer to nije posao, to je način života. Nekako sam tako istrenirao mentalni sklop, tako da mi to ne zvuči kao posao ali na jednoj višoj razini tako da ga ne doživljam kao opterećenje. Baš zato što je to bila moja ljubav i hobi koji su kasnije postali posao.

- **Lana: Otkuda ti ideje, jel' to ide fluidno ili se ponekad oznojiš?**

NT: Obično kad se ustanem i pripremam za karikaturu, za taj dan, onda surfam po portalima i tražim one vijesti koje se pojavljuju svugdje, jer kada obradim temu koja je meni zanimljiva iz nekog specijaliziranog područja, većina ljudi nije za to čula i propada efekt, bolje je da veći broj ljudi zna o čemu se radi. Hvala bogu, ili nažalost, živimo u društvu koje je politika potpuno preplavila, nažalost zbog društva jel', ali meni olakšava posao. Imam tema na lageru i uvijek kad politiku radim znam da će pasti na plodno tlo.

- **Lana: Kakvo je stanje s karikaturistima danas u Hrvatskoj?**

NT: Već deset godina stalno kukam i upozoravam. Dakle, Hrvatsko društvo karikaturista koje je ove godine proslavilo 25 godina rada ima sto i nešto članova. Od toga pedesetak aktivnih da crtaju, ne nužno da objavljuju, ali crtaju. Oni znaju slati karikature na razne svjetske festivale. A ostalih 50 posto ne radi ništa. Od te polovice 30-tak samo malo intenzivnije crtaju. A profesionalaca se može nabrojati na prste jedne ruke šlampavog radnika u pilani; Puntarić, Marušić, Mišković, Reisinger i ja. Pravom političkom karikaturom se, u principu, bavim ja, ali pomalo i Mišković. Ovi malo drugačije stilove imaju.

- **Lana: Imaš neku najdražu karikaturu, znam da je teško odabrati, ali ...**

NT: Imam! 'Albino mravi ližu šećer na snijegu'. Samo prazan bijeli papir, i to je tako izašlo van.

Lana Vukičević, mali djelić intervjua iz dnevnik.hr/showbizz

U SPOMEN RATKU PETRIĆU

U komemoracijama Ratku Petriću, njegovoj autorskoj monografiji, u katalogu posljednje izložbe grupe „Biafra“ (u listopadu 2010.) udomljene u Klovičevim dvorima, u osobnim i drugim intervjuima, razgovorima, polemikama i pogledima vidjelo se i govorilo o grotesknom, naturalnom, a i metaforičnom, jezgrovitom. Rjeđe o karikaturnom gdje su te karakteristike prisutne odvojeno ili se prožimaju.

U karikaturi je Ratko Petrić još od ranih dana prije Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, suradnjom u tadašnjem POLETU. Karikaturu njeguje Ratko Petrić samostalno, uz skulpturu. Ne samo u Studentskom listu gdje je neko vrijeme grafički urednik i drugom tisku nego i na izložbama.

Od samih početaka Ratko Petrić sudjeluje u „Zagrebačkoj grupi karikaturista“ koja je gotovo istovremena grupi „Biafra“. Od sredine 60-ih godina prošlog vijeka i kasnije u grupi karikaturista druži se sa Zlatkom Bastašićem, Milovanom Kovačevićem, Fedorom Kritovcem, Ivanom Pahernikom, Zoranom Pavlovićem, Ivanom Šarićem. 1976. izložba u Studentskom centru (SC) uz susret filmskih istraživača GEFF 19, uz Majski festival studenata, itd. U Antologiji je Hrvatskog humora koju tada sprema Dubavko Horvatić. Na izložbi je „10 godina suvremene zagrebačke karikature“ u Galeriji suvremene umjetnosti 1974 g. gdje izlaže stolicu s korijenjem. 1997. odaziva se memorijalnoj izložbi Zagrebačke škole karikature (1964-1974) u Galeriji ULU-PUH u Zagrebu.

Ratko i zbori o karikaturi. U članku „Nove tendencije karikature“ koji krajem šezdesetih godina piše Antoaneta Pasinović Ratko Petrić kaže: ...Prava angažiranost se ne bavi registracijom događaja, nego shvaćanja, analizom i kreativnim tumačenjem suštine događaja..... Crtežu pridajem najveću pažnju, linija mora estetski živjeti. Tehničko i vješto mlataranje perom ukazuje samo na nemoć i nedostatak osjećaja za vrijednosti koje u sebi nosi jedna „obična crta“.

Intenzivno kreativno i nastavno posvećenje kiparstvu odmakli su crtanu karikaturu najprije u sferu stripa a kasnije tek na povremena javljanja.

Nisu samo ljudi zanimali Petrića već stvari, procesi i atmosfera kojima je čovjek prirodno i svojevrijedno okružen. Bića koja mogu i bez čovjeka (stabla na primjer) pa i razni tehnički artefakti i uporabni predmeti - do velikog i malog otpada. Sve u kreativnoj reinkarnaciji. Više puta Ratko je skulptorski karikaturno i sam sebe duhovito ovjekovječio. Tako sjedi on i u skupnoj njegovoj skulpturalnoj grupi Biafre postavljenoj za vrijeme izložbe u sredinu atrija Klovičevih dvora. Na toj još za života ispraćajnoj izložbi i druženja s posjetiteljima - njegova plastički živa reminiscencija bila je, eto, posljednja.

Ratko Petrić:
Iz ciklusa „Tragikomica atomica“

Fedor Kritovac

ŠALA LA FESTIVAL

Da nije tragično bilo bi smiješno, reći će uvažavajući naslijeđeno stanje u ustanovi koju vodi, trogirski gradonačelnik Damir Rilje, a što bi bilo kad bi bilo, zorno kazuje ova velika međunarodna izložba karikatura, dodao je otvarajući 1. Šala la festival.

Stotinu i dvadeset originala argument je s kojim Trogirani nastoje dobiti primat među sličnim priredbama što se nižu tijekom turističke sezone, počem od Lastova, preko Blata na Korčuli, do Osora, Solina...

Prigodnim slovom o humoru kao načinu održanja prisutnima u Galeriji Cate Dujšin Ribar obratila se ravnateljica Muzeja grada Trogira Fani Celio Cega, a o sredini i načinu komunikacije šalom govorila je kustosica iste ustanove Aleksandra Bilić Petričević.

Naposljetku je doajen karikature u Hrvata Davor Štambuk, inače predsjednik festivalskog savjeta uručio ovogodišnjem laureatu karikaturisti iz Beograda ali dijelom i Supetraninu Predragu Koraksiću Coraxu Trofej Kairos, rad akademskog kipara Matka Mijića. Bila je to pohvala koliko nagrađenom radu toliko i crtaču komentatoru čije su ga ne tako davno, u vrijeme Miloševićeva režima, otjerale na ulicu.

U restriktivnim vremenima izložba karikature tek je simbolični sadržaj sa starta kojima će se trogirski festival baviti, a uključivat će i stend-up komedijaše, skercodne kantautore, šaljive snimke mobitelom, humoriste...

SJEĆANJE NA STAROG MAČKA (1901. – 1981.)

Piše: Božidar Vukelić - Boba

Kako se ove godine navršava 110 godina od rođenja i 30 godina od smrti starog mačka hrvatskog stripa Andrije Maurovića odlučio sam da napišem ovaj tekst. U njemu ne spominjem povijesno – dokumentarne podatke jer to je već mnogo puta do sad napisano i poznato. Pišem o tome kad sam se i kako upoznao s Maurovićevim radom i što mi znači.

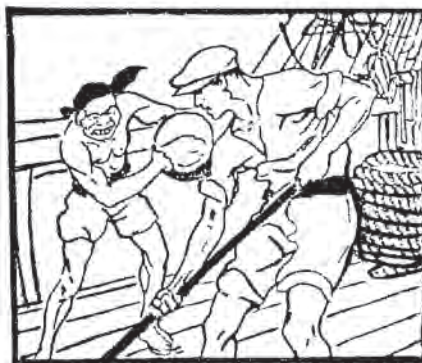
Prvi put susreo sam se s „novinskim filmovima“ (naziv za stripove '30-ih godina prošlog stoljeća) Andrije Maurovića kad sam bio 6-7 razred osnovne škole. Bilo je to početkom '80-tih. Prvi strip koji sam uopće do tada vidio u cijelosti i pročitao bio je „Crni jahač“ objavljen u zagrebačkom Strip magazinu. Tada sam počeo pratiti sve vezano uz Maurovića i njegove stripove. U to vrijeme uz već spomenuti Strip magazin njegovi stripovi objavljujani su i u Našem stripu, Yu stripu, RS magazinu, Stripoteci ... Pročitavši „Crnog jahača“ Maurović mi se odmah uvukao pod kožu i tako je sve do danas. Iako sam već tada pratio rad mnogih stranih autora kroz Strip art, Spunk i odlični Strip magazin, a od domaćih autora poznavao rad Bednjanca, Julesa, Bekera, Gotovca te odličnih autora mlađe generacije iz „Novog kvadrata“ čije radove i danas cijenim i pratim (koliko mogu) Maurović je zauzeo prvo mjesto na mojoj strip listi i tamo ostao. Njegovi prekrasni sfumato strip kadrovi (zahvaljujući rasterima) bili su nešto sasvim drukčije od svega što sam do tada vidio u stripu. A njegovi strip pejzaži, oluje, planine i gudure (iako se radnja događa na Divljem zapadu) bile su mi nekako bliske, poznate, tako domaće kao da se radnja odvija na našem predivnom Velebitu. Kad je Gornji Milanovac počeo s objavljivanjem Maurovićevih stripova mogao sam uživati u Majstorovim remek djelima u boji koje je '60-tih godina radio za „Plavi vjesnik“. Sjećam se kad je izašao prvi album u kojem je bio i strip „Čuvaj

„Crni jahač“ 1937. (Novosti)

se senjske ruke“ da sam tada ocu (kojeg nije zanimao strip) „prodao“ priču kako mi to treba za lektiru samo da mi da lovnu da naručim taj album jer morao sam ga imati. Uz duže nagovaranje to mi je i uspjelo.

Sredinom '80-tih naš poznati strip znalac Veljko Krulčić priredio je odličnu strip monografiju posvećenu Mauroviću u kojoj je 8 remek djela (kako navodi sam autor monografije) iz raznih razdoblja. Tu sam se po prvi put susreo s većinom tih stripova. Iznenadila me je stilaska raznolikost kojom je Maurović nacrtao te stripove. Kao da ih je crtalo više autora, a ne jedan. A opet u svakom se osjeti da je to Maurović. Jednima su draži prijeratni Maurovićevi stripovi iz razdoblja „Novosti“ i „Oka“, a drugima poslijeratni iz faze „Plavog vjesnika“ Meni su svi stripovi podjednako zanimljivi, ali ipak bih

Arlen se morao pokoriti. Drugo mu nije ni preostalo...

... ali, kad je istoga dana jedan gusar pokušao apastovati njegovu prijateljicu...

... on je na svoj uobičajeni način obračunao s njim...

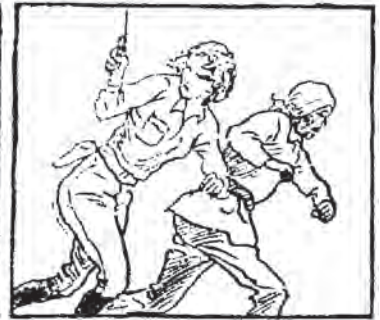
„Lutalica Chagos – brod smrti“ 1936. (Oko)

Helena se je borila hrabro, kao lavica...

Napadačima je dolazila pomoć...

Vrijeme je da bježimo... Moramo doći do konja...

„Gunka Das“ 1937. (Oko)

izdvojio već spomenutog „Crnog jahača“ jer je to prvi Maurovićev strip koji sam pročitao i zauzima posebno mjesto u mojoj strip memoriji. Tu bih još pridodao „Podzemnu caricu“ i „Ljubavnicu s Marsa“.

Što se tiče „čisto“ crno-bijelih stripova iz „Oka“ posebno su mi dragi (i često im se vraćam) „Lutalica Chagos“ i „Gunka Das“ zbog atmosfere i jednostavnosti crteža (koji je bio takav najvjerojatnije zbog tehničkih mogućnosti tiskare i zbog obima poslova koje je Maurović tada radio). Ti stripovi su crtani jednostavnom, jakom punom linijom sirove snage bez suvišnih detalja. To se naročito osjeti u stripu „Gunka Das“ gdje je toliko bjeline da imamo utisak da se stvarno nalazimo u pustinji gdje nas zasljepljuje sunce i njegov odsjaj od pijeska. Ta bjelina žestoko bode oči i mozak. Isijava sa stranica stripa. Tako nešto uspjelo je poći za rukom tek nekoliko desetljeća kasnije velikim majstorima stripa da stvore takvu atmosferu.

U svakom od Maurovićevih stripova možemo pronaći elemente u kojima je on bio ispred svog vremena. Maurović je nenadmašan majstor kadriranja. Iako se radnja nekih njegovih stripova odvija na jednom ograničenom, skučenom prostoru ili mjestu, npr. brodu (Lutalica Chagos) ili u pustinji (Gunka Das) ti stripovi ni u jednom trenutku nisu dosadni, monotoni već naprotiv. Kao da mu je ta ograničenost davala još više prostora da nacrti napet i zanimljiv strip. On nije bio samo puki ilustrator određenog scenarija već bi svojim umijećem višestruko nadogrudio određenu strip priču odličnim kadriranjem, vizualnom karakterizacijom likova, a nadasve odnosom crno-bijelih površina u svojim kadrovima. Bio je velemajstor kako u korištenju crnih površina tako još više u korištenju bjeline papira gdje bi ponekad samo s najosnovnijim potezima crne boje stvorio nenadmašne kadrove i kompozicije. Po meni u tome su mu se uspjeli približiti meni dragi strip autori M. Mignola i F. Miller.

Vjerujem da je bio vezan samo uz strip, da nije radio sve ostale stvari (instrukcije, plakate, reklame, karikature) i da je živio „normalnim“ tempom da bi i ti stripovi stilski bili izvedeni na nekom drugom nivou. Također to nije bilo moguće i zbog vremenskih rokova tj. Ritma izlaženja stripova za kojima je u to vrijeme vladao veliki interes i potražnja. Zbog svega navedenog imamo ovako stilski različite stripove, ali ja u tome ne vidim nedostatak već bogatstvo izraza jednog ma-

jstora već bogatstvo izraza jednog majstora koji nam je ostavio u nasljeđe 80-tak stripova koje je nacrtao u svojoj bogatoj karijeri da uživamo u njima.

Iako je (pogotovo nakon bolesti u pedesetima) govorio da ga je strip uništio i da ga je radio samo zbog novca ne vjerujem da bi netko nacrtao toliko odličnih stripova a da to nije volio. Iz mnogih intervjuova koje je dao osjeti se da je cijelog života htio da bude priznat kao slikar što je i kani postati upisavši se na akademiju. Srećom, našom, to nije postao. Da je ostao i završio Akademiju bio bi tek jedan od mnogih slikara u našoj likovnoj povijesti. Ovako je postao kamen temeljac hrvatskog stripa i jedan od najvećih strip autora u svjetskoj povijesti devete umjetnosti. I zbog toga HVALA mu na svim stripovima koje je nacrtao i trenutcima provedenim uz njih, sada i zauvijek.

Andrija Maurović je otac hrvatskog stripa, ime i lik koji se dan danas pamte i kojima će se zauvijek odavati dužno poštovanje. Priča o njemu svima je više-manje poznata, svatko je, na barem neki način, čuo za njegova djela i najčešće se njegovim likom identificira hrvatski strip. I to sasvim zaslužno. Maurović je kroz svoju nevjerojatno plodnu karijeru stvorio toliko mnogo djela, da bismo morali tome posvetiti zasebnu studiju. Ovako bar možemo reći da je radio gotovo sa svim scenaristima, da je za njega čuo i s njime vrijeme provodio gotovo svaki urednik novina i magazina koji su iza sebe nosili epitete zabavnog i ilustriranog i strip magazina u periodu od 1930 do 1970. A oni mlađi urednici za njega su čuli u svojem djetinjstvu, u nizu ispričanih legendi o majstorima devete umjetnosti i njihovim svestremenskim ostvarenjima.

Njegov životni vijek je svakako bio buran i odražavao je, na jedan način, virovitost i uzbuđenja vlastite nam povijesti, ali je i pored svega Maurović bio i osobenjak, čovjek sa vlastitim stavovima i slobodom da gradi svoj život po vlastitim uvjerenjima. I zbog svog i takvog uvjerenja mogao je stvarati tako nezaboravna djela, i opet, živjeti slobodoumno, ali nije li to, na koncu, i svrha stvaranja i svrha stripa?

Hrvatska interaktivna enciklopedija stripa, <http://comics.cro.net/>

RUDI DOBIO SVOJU GALERIJU

Najveći hrvatski portretni karikaturist i jedinstveni sportski karikaturist u svijetu, rođeni Svetokrišćanin Rudi Stipković Stip je sredinom rujna prošle godine, a povodom Dana općine Sveti Križ Začretje u Hrvatskom zagorju dobio svoju galeriju, u kojoj je izloženo njegovih dvjestotinjak najpoznatijih karikatura.

- Dužnost nam je bila da karikature ovog velikana svjetskog renomea, koji je ime naše općine, Hrvatskog zagorja i Hrvatske raznosio svuda po svijetu, budu izložene upravo ovdje, u njegovu voljenom Svetom Križu Začretju. Naravno, to ne bi bilo moguće bez gospođe Stipković, koja nam je darovala njegovih 325 originalnih radova, kao ni bez našega Dobrovoljnog vatrogasnog društva, koje nam je ustupilo ovaj prekrasan prostor u kojem su sada izložena Rudijeva djela - istaknuo je općinski načelnik Ivan Kranjčić.

Na otvaranje galerije Rudija Stipkovića došli su brojni njegovi kolege s kojima je radio, između ostalih Anton Samovojska i Miro Rede, kao i predstavnici Uprave SN-a.

Stipkoviću je inače prva karikatura sportaša Bate Dvornića objavljena 1953. godine u Narodnom sportu, i otada je kontinuirano objavljivao karikature više od 50 godina. Cijeli radni vijek bio je zaposlen u Sportskim novostima, u kojima je, kao i u mnogim drugim dnevnim i tjednim novinama, časopisima i tiskovinama objavio gotovo 20 tisuća karikatura.

NOĆ MUZEJA I KARIKATURE

POŽEGA

U noći s 28 na 29. siječnja u Zavičajnom muzeju Slatine bilo je svečano, živahno i vrlo zabavno. Tražilo se i stajaće i sjedeće mjesto više. U Noći muzeja Slatinčani su uživali u brojnim sadržajima, a mnogi su se nasmijali na izložbi izvrsnih karikatura Zorana Tkaleca. Poslije izložbe Zoran Tkalec je demonstrirao crtanje portret karikatura i pritom rekao „...ovo je moja druga samostalna izložba, prva je bila u Osijeku u organizaciji Tomislava Dušanića TOD-a. Zaista je bio izniman gušt vidjeti toliko ljudi koji su sa osmijehom na licu promatrali karikature. To je, usudujem se reći, najveća nagrada koju jedan karikaturista može dobiti“.

VIROVITICA

U Noći muzeja, Gradski muzej Virovitica i likovni pedagog, karikaturista i strip crtač Roko Idžojtić (diplomirao na Umjetničkoj akademiji u Osijeku, smjer Likovna kultura, kiparstvo i na Visokoj učiteljskoj školi), počastili su nas odličnim karikaturama. Izloženo je pedesetak Rokinih karikatura koje predstavljaju presjek rada unatrag nekoliko godina. Neke smo već mogli vidjeti na drugim izložbama, prigodnim publikacijama i novinama, a neke su objavljene i na portalu Virovitica.net. Iako karikaturist s iskustvom i nagradama (posebna nagrada na Međunarodnom salonu karikatura Čvorak 2003. i prva nagrada za hrvatsku karikaturu na Čvorku 2004. godine) ovo je prvi put da se Roko predstavlja na ovaj način. U knjižici koja prati izložbu među ostalim je zapisano: „Rokove karikature su pričom neposredne, socijalno osviještene, promišljene i humoristične, a crtež im je neusiljen, razveden, i u portretnim karikaturama, ciljano precizan“. Posjetitelji Noći muzeja imali su prigodu vidjeti i kako to Roko radi - pred očima publike crtao je portretne karikature.

VRBOVEC

U Noć muzeja po prvi puta uključilo se Pučko otvoreno učilište Vrbovec. Program je započeo otvorenjem izložbe karikatura Srečka Puntarića „Felix u gostima“ u maloj galeriji. O izložbi su govorili Krešimir Kveštek i sam autor, a izložbu je otvorio Dejan Jaić, zamjenik gradonačelnika Vrbovca. Nakon izložbe Srečko Puntarić je vodio radionicu „Karikatura - a što je to?“ u kojoj su se mnoga vrbovačka djeca, i poneki odrasli okušali u crtanju karikatura.

U predgovor kataloga Krešimir Kveštek je napisao: „... Iz dana u dan karikature Srečka Puntarića pojavljuju se na stranicama hrvatskih i svjetskih tiskovina. Njegove karikature su likovno jednostavne, bez suvišnih detalja, ali prepoznatljivog stila. Likovi velikog krumpirastog nosa, lica s kojih se odmah prepoznaje emotivno stanje, našli su mjesto u srcu mnogih čitatelja, ali i kolega karikaturista. Vještina baratanja riječima i majstorstvo dosjetke, koje su sastavni dio Srečkovih karikatura, jednostavno oduševljavaju. Njegove karikature bave se, onim za karikaturu bitnim, ljudskom glupošću, ali nikada ne prelaze granicu ljudskosti...“.

Zoran Tkalec

FEDOR KRITOVAC

(1938. – 2011.)

Iznenada 28.01.2011. preminuo je Fedor Kritovac, član Hrvatskog društva karikaturista od osnutka 1985.godine.

Od samih početaka Fedor Kritovac u karikaturi sudjeluje kroz „Zagrebačku grupu karikaturista“ koja je gotovo istovremena grupi „Biafra“. Od sredine 60-ih godina prošlog vijeka i kasnije u grupi karikaturista druži se sa Ratkom Petrićem, Zlatkom Bastašićem, Milovanom Kovačevićem, Ivanom Pahernikom, Zoranom Pavlovićem i Ivanom Šarićem.

Sudjelovao je na međunarodnim izložbama, na izložbama članova HDK, te je imao nekoliko samostalnih izložaba karikature. Najveće priznanje na međunarodnim izložbama karikature je prva nagrada u Kruishoutemu u Belgiji 1987.godine. U nekoliko navrata Fedor Kritovac je radio kao član Ocjenjivačkog suda na međunarodnoj izložbi karikatura u Zagrebu (u organizaciji HDK), te bio pisac predgovora za niz izložaba.

Fedor Kritovac rođen je 1938. godine u Zagrebu gdje se školuje, radi i živi. Završio je Studij arhitekture i doktorat društvenih znanosti iz područja urbane sociologije. Od početka karijere suradnik je u Centru za industrijsko oblikovanje, a do mirovine u Institutu građevinarstva Hrvatske, uz autorske suradnje s drugim institucijama i tvrtkama. Njegov stručni, znanstveni, edukativni, publicistički i javni rad usmjeren je prema kulturnim, umjetničkim, sociološkim, tehnološkim, marketinškim, organizacijskim, kreativnim i kritičkim aspektima življenja i poslovanja u suvremenom svijetu. Urbani svijet – kao mjesto stvaranja, proizvodnje, potrošnje, primjene i odbacivanja artefakata, kao mjesto boravljenja i putovanja, područje proizvodnje i interakcije vizualnih, audio i multimedija/komunikacija. Član je ULUPUH-a od 1966. godine, Hrvatskog društva karikaturista, Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske, ranije i drugih strukovnih društava, te uredništva časopisa Čovjek i prostor.

Održao je niz izložaba u Galeriji Modulator, Etnografskom muzeju, Galeriji ULUPUH, a dio toga objedinio u knjizi „Otkrivanje grada“ (2010.), koja obuhvaća dosadašnji studijski opus dr. sc. Fedora Kritovca, na polju njegova višedesetljetnog istraživanja urbanih fenomena unutar javnih prostora grada Zagreba. Tematski i kronološki predstavlja održane izložbe i projekte izložbi u pripremi autora posljednjih dvadesetak godina. Zajednički su svim ovim temama urbani fenomeni grada, ovdje na primjeru grada Zagreba, u svom prostornom, vizualnom, označiteljskom i društvenom kontekstu. Doživljeni i interpretirani urbani fenomeni prvenstveno su oni na komunaliziranim i ostalim javnim prostorima grada, na granicama i prožimanjima javnog i privatnog, koji se drže ulaza, stubišta i prozora zgrada, ulica, dvorišta...

Fedora nacrtao Ivica Pezo

Fedor Kritovac, prva nagrada Kruishotem, Belgija (1987)

U GOSTIMA KOD NASREDIN HODŽE

Glavni grad Turske, Istanbul, uz gradove Pécs (Mađarska) i Essen (Njemačka), izabran je kao grad kulture za 2010. godinu. Naime, Udruženje turskih karikaturista obilježilo je nedavno tridesetu obljetnicu Međunarodnog festivala karikature "Nasreddin Hoca" (Nasredin Hodža).

Nasredin Hodža osebujan je lik u turskim narodnim pričama i anegdota. Dobročudan je i inteligentan šaljivdžija, nestaško i vragolan koji je inspirirao i crtače stripova. S obzirom da festival obilježava 30 godina, pozvano je i 30 najeminentnijih svjetskih karikaturista. Metin Peker predsjednik udruženja karikaturista Turske i direktor festivala Nassredin Hodja, je čovjek koji je to sve organizirao, a susretu su prisustvovali i turski autori Tan Oral, Erdogan Basol, Ahmet Aykant, Muhiddin Koroglu ...

Pozivu su se odazvali karikaturisti Bahram Hajizadeh (Azerbejdžan), Vladimir Kazanevski (Ukrajina), Bernard Bouton (Francuska), Rahim Baggal Asgari (Iran), Osvaldo Macedo de Sousa (Portugal), Miroslav Georgijevski (Makedonija), Milan Alašević (Slovenija), Igor Smirnov (Rusija), Alessandro Gatto (Italija), Arben Meksi (Albanija), Damir Novak (Hrvatska), Rumen Dragostinov (Bugarska), Wolfgang Schlegel (Njemačka), Ivan Kovačik (Slovačka), Borislav Stanković (Srbija), Miroslav Hajnos (Poljska), Oleg Goutsol (Bjelorusija), Victor Crudu (Moldavija), Carlos Brito (Francuska), Bretislav Kovarik (Češka), Pavel Constantin (Rumunjska), Wesam Khalil (Egipat), Aidarbek Gazizov (Kazahstan), Elena Ospina Mejia (Španjolska), Kichka Michel (Izrael) i Julio Sanchis Aguado – Harca (Španjolska), a Hrvatsku je predstavljao dugogodišnji karikaturist lista Međimurje, umjetnik svjetske reputacije Damir Novak iz Malog Mihaljevca.

- Istanbul je kulturno, društveno i gospodarsko središte Turske. Tu se susreću i tolerantno miješaju razne kulture, religije i običaji. Ta raznolikost obogatila je Istanbul brojnim slikovitim džamijama poput Aja Sofije, crkvama, sinagogama, luksuznim i pitoresknim vilama i dvorcima. Bajkovit doživljaj bio je za mene bosporski most koji noću mijenja boje osvjetljenja, a taj se efektan kolorit zrcali u vodama Crnog i Mramornog mora. Doživljaj koji se ne zaboravlja.

Nepotrebno je isticati da je boravak karikaturista u Istanbulu bio savršeno organiziran. Odsjeli smo u najluksuznijim hotelima, a raskošni restorani posluživali su nas kulinarskim specijalitetima i, dakako, turskim nacionalnim poslasticama. Program našeg boravka bio je minuciozno razrađen i uključivao posjet brojnim muzejima i privatnim galerijama u vilama bogatih Turaka.

U Muzeju karikatura "Nasredin Hodža" obradovale su me izložene karikature hrvatskih autora Željka Cerića, Srećka Puntarića i Ice Voljevice. U novoizgrađenoj galeriji karikatura naišao sam na radove mog prijatelja Ivana Haramije-Hansa.

Izložba je u novootvorenoj galeriji popraćena ukusnim i bogatim katalogom koji sam, uz mnoštvo drugih darovanih knjiga, sa zadovoljstvom ponio put Hrvatske. Posjetili smo i uredništvo njihovog humorističko-satiričkog lista "Pingvin".

Program našeg boravka nije zaobišao ni najmlađe. Susret s nama inspirirao je djecu koja su izradila mnogobrojne crteže naših karikatura, ali ni mi njih nismo poštedjeli - poklonili smo im mnoštvo karikatura njih samih. Susret je protekao uz mnogo smijeha, duhovitih i zabavnih pošalica. Karikaturist iz Irana na posebno je zanimljiv način prikazao kako nastaju likovi životinja u karikaturi. Postupak crtanja oduševio je mališane.

U osam dana boravka u Turskoj nacrtano je bezbroj tematski različitih karikatura, posebno portreti uglednih građanki i građana Istanbula koji su nas ugostili u svojim raskošnim domovima. Boravak u Istanbulu bio je ugodan, sadržajan i svakako – zabavan – kaže Damir Novak.

U Istanbulu je kao predstavnik Slovenije bio Milan Alašević (član HDK)

Damir Novak

PUTUJUĆA IZLOŽBA KARIKATURA

Sredinom 2003.godine Ministarstvo vanjskih poslova (Odjel za kulturnu promidžbu) i Hrvatsko društvo karikaturista zajednički su osmislili i realizirali Putujuću izložbu. Članovi HDK glasovanjem su izabrali 16 autora za izložbu: Oto Reisinger, Srećko Puntarić, Ivan Haramija, Davor Štambuk, Miroslav Gerenčer, Ico Voljevica, Ivan Pahernik, Zdenko Puhin, Nikola Plečko, Mojmir Mihатов, Nikola Listeš, Željko Cerić, Davor Trgovčević, Ivan Šarić, Darko Pavić i Tomislav Ožanić.

MVPEI (Odjel za kulturnu promidžbu) „selilo“ je izložbu u suradnji sa konzulatima i veleposlanstvima Republike Hrvatske u svijetu.

15. lipnja 2005. BUKUREŠT – izložbena galerija Ministarstva kulture Rumunjske u Bukureštu.

26. svibnja 2006. BERLIN - Izložba postavljena u Veleposlanstvu RH

27. siječnja 2006., GK RH STUTT GART

14. studenoga 2007. LONDON - galerija Veleposlanstva RH London

17. siječnja 2008. PEČUH – Galerija „Csopor horda“

14. veljače 2008. SUBOTICA - prestižni prostor palače Raichel

15. svibnja 2008. BEOGRAD - izložbena dvorana Opštine Savski venac

24. lipnja 2008. PODGORICA - Perjanički dom

2. listopada 2008. SAN PEDRO - Hrvatski kulturni centar u San Pedru

6. lipnja 2009. OTTAWA – Veleposlanstva RH - KULTURNA MANIFESTACIJA „DOORS OPEN OTTAWA 2009“

22. rujna 2010. MISSISSAUGA – Društvene prostori-je Hrvatskog parka „Father Kamber“

11. studenoga 2010. MÜNCHEN - Generalni konzulat RH

U Generalnom konzulatu RH u Munchenu 11.11.2010. godine održana je Putujuća izložba hrvatske karikature. Na poziv generalnog konzula Vladimira Drobnjaka gost izložbe i predstavnik HDK bio je Srećko Puntarić.

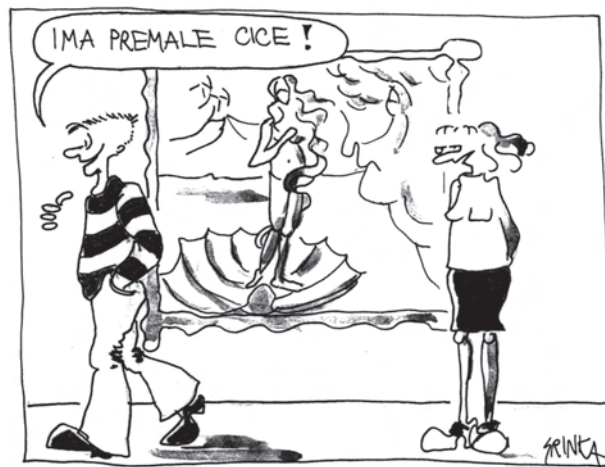
ŽENSKI STRIP NA BALKANU

Izdavačka kuća Fibra ponovno je potvrdila da izdaje samo dobre stripove - u nedavno objavljenoj antologiji 'Ženski strip na balkanu' predstavlja nam 24 autorice koje ovim medijem vladaju jednako suvereno kao i bilo koji njihov muški kolega

Nepobitna činjenica jest da je ženski rukopis u svijetu stripa poprilično marginaliziran. Ne samo danas, tako je bilo uvijek. I to nije problem samo ove regije niti je Balkan posljednji bastion testosterona koji strip nikako ne želi dijeliti sa ženama. Ne, to je problem koji guši i ograničava svijet stripa od samih njegovih početaka. Sebe držim kao sasvim solidnog poznavatelja stripa i fanatičnog kolekcionara, no kad se pokrene priča o ženskim autorima u stripu, na pamet mi padne eventualno francuskinja Claire Bretecher, princeza mange Rumiko Takahashi i naravno, autorica divnog Persepolisa Marjane Satrapi. I to je to.

Pripremajući se za ovaj tekst, naišao sam na pismo koje je još davne 1938. stanovita Mary V. Ford poslala izdavačkoj kući Disney tražeći posao kod njih. Odgovor koji joj je stigao bio je napisan na slatkom službenom memorandumu ocrtanom likovima iz Snjegulice i sedam patuljaka, a bio je negativan, isključivo iz razloga što je bila žena! I baš radi takvih stvari, radi potrebe da se jednom za svagda dokine taj neprihvatljiv nesrazmjer, Fibra je odlučila objaviti ovaj fascinantan album koji će nam svima dokazati da itekako postoji ženski strip, da je živ i postojan te spreman na grčevitu borbu za svoje mjesto pod suncem. (...)

Dvadeset i četiri eminentne strip-autorice iz Hrvatske, Srbije, Slovenije, BiH, Makedonije i Bugarske predstavljene u ovom izdanju, ponudile su nam svu raskoš ženskog autorskog stripa, no on se ni u kojem slučaju ne može klasificirati kao isključivo ženski. Publiku traže i imaju je u oba spola. Kako većina njih i sama kaže, strogo su protiv podjele stvaralaštva na 'žensko' i 'muško' jer smatraju da svoj uspjeh žele postići na rodno neograničenim mjestima. To što nisu muškarci nije ih ograničilo niti ih je to što su žene spriječilo da se kvalitetno bave stripom. Bez obzira na to što je gotovo u svakom od većine radova predstavljenih u ovoj antologiji isključivo ženski lik u središtu radnje čak i kada ne bi bilo potpisa autorice na početku priče, nitko sa sigurnošću ne bi mogao reći tko je autor, muškarac ili žena. I to je dobro. Štoviše, uvjeren sam da je to i bio cilj gotovo svake od umjetnica koje su predstavljene u 'Ženskom stripu na Balkanu'. Ne biti ženski strip autor, već biti samo strip-autor odnosno strip-autorica. Autorice uvrštene u knjigu su: Magda Dulčić Todorowski, Helena Klakočar Vukšić, Dunja Janković, Maja Veselinović, Nina Bunjevac, Irena Jukić Pranjić, Kaja Avberšek, Ivana Armanini, Mina Žabnikar, Ivanka Apostolova, Ljubica Heidler, Ines Dedović, Branka Hollingsworth Nara, Ivana Guljašević, Sonja Gašperov, Neda Dokić, Evelina Daneva Rajninger, Tanja Komadina, Ivana Filipović, Helena Janečić, Biljana Malešević, Sara Divjak, Bojana Dimitrovski i Zrinka Ostović.

Zrinka Ostović

Što se tiče samih radova predstavljenih u ovoj antologiji, njih ima kao i u svakoj drugoj antologiji ovakvog tipa - i dobrih i loših, i genijalnih i manje genijalnih. O ukusima se naravno ne raspravlja. Kako većina njih pripada ipak poetici autorskog stripa, svojevrsnoj umjetničkoj formi bližoj fanzinskom senzibilitetu nego li tradicionalnom stripovskom izričaju prilagođenom tržištu na koji smo načelno navikli, analizu ovog zbornika moramo donekle staviti u okvire i te spoznaje. Introspektivni pristup i stavljanje u prvi plan ekspresija vlastitih misli i preokupacija samih autorica nauštrb žanra kao takvog, čini ovaj zbornik jedinstvenom zbirkom stripova koja nije ni rađena isključivo za širu publiku. Naracija, i ona kazivana, a i ona prikazivana (vizualna) pomalo je pomaknuta i neobična. Iako mi se čini da neki radovi prelaze granicu uspješnog eksperimentiranja, pomalo koketirajući s groteskom, većina njih ipak sasvim lijepo balansira na granici klasičnog i magičnog, pružajući neodoljiv užitak čitatelju.

Analiza svakog pojedinačnog uratka u ovoj knjizi, bila bi nemoguća, ali i posve nepotrebna - table i ispunjeni oblačići Ivane Armanini, Dunje Janković, Nine Bunjevac, Sonje Gašperov, Irene Jukić Pranjić, Ivane Filipović ili Bojane Dimitrovski fasciniraju, opčinjuju svojim majstorstvom, svojom imaginacijom i svojom ljepotom. (...)

Saša Čobanov

ZLATNO DOBA STRIP-SCENE

Prije četrdeset godina jedan je dječak odlučio da nema smisla često posuđivati jednu te istu knjigu iz knjižnice na zagrebačkoj Peščenici. Dječak je odlučio da dotična knjiga prijeđe u njegovo trajno vlasništvo. Instinkt mu je govorio da je ta knjiga važna. Zvala se "Priče iz Vamlanda" i napisao ju je Vladimir Colin. Koju godinu kasnije taj dječak, tada već mladić, shvatio je da će po toj knjizi napraviti strip, ali nije znao koliko će taj strip biti esencijalan za umjetnika kakav će postati. Dječak se zvao Igor Kordej, strip "Vam" postao je kultan, a autor se zahvaljujući njemu otisnuo u svijet.

"Vam" je prije mjesec dana objavila izdavačka kuća Fibra, u sretno pogodnom trenutku, jer se istovremeno pojavio i album "U zoni sumraka" Kordeja i Djanga, još jedno remek-djelo iz osamdesetih godina prošlog stoljeća. Ova dva strip-albuma predstavljaju dragocjen uvid u zlatno doba bogate scene bivše države.

Priliku za "Vama" Kordej je dobio kao stalno zaposleni crtač u novosadskom Marketrintu, u čijoj je legendarnoj Stripoteci dobio priliku u kontinuitetu, u nastavcima, objavljivati strip koji će, nakon što postane pravi jugoslavenski hit, objaviti i u Francuskoj, dorađen i koloriran.

TINTIN STIŽE U HRVATSKU

Izdavačka kuća Algoritam hrvatskoj publici konačno predstavlja junaka jednog od najomiljenijih strip-serijala u povijesti medija, neustrašivog i odvažnog Tintina. Za hrvatski prijevod legendarnog stripa zaslužan je SF mag i legendarni strip autor Darko Macan.

Tintin postoji već osamdeset dvije godine. Naime, belgijski reporter i svjetski putnik izašao je iz pera strip crtača Hergéa. Pravo ime Tintinova tvorca bilo je Georges Remi (1907-1983). Izvrnuvši inicijale (koji se na francuskom čitaju kao zhay-air), stvorio je svoj poznati alijas: Hergé. Bile su mu samo dvadeset tri godine kada je nacrtao prvi dio Tintina u zemlji Sovjeta.

Strip o Tintinu objavljen je prvi put 10. siječnja 1929. u sklopu dječjeg priloga belgijskih novina Le Vingtieme Siecle, kada je prikazan kao reporter na antikomunističkom zadatku u tadašnjem Sovjetskom Savezu, nakon čega se epidemija uspješno proširila po cijelom svijetu. Još od tog davnog datuma, kad su skupa ušli u vlak, poznati mladi reporter i njegov nerazdvojni snježnobijeli pseći prijatelj Čupko (Milou), nisu izgubili ništa od svog bezvremenog šarma. Njihove pustolovine zadržavaju svoju magnetsku

privlačnost i bez najmanjeg problema odolijevaju zubu vremena.

On je puno više od neustrašivog junaka čiji je cilj pravda i čije je srce čisto, Tintin je središnji lik u kompleksnom univerzumu u kojem ćemo se licem u lice suočiti i s vlastitom stvarnošću. Jedan od najzanimljivijih podataka o ovom mladom reporteru leži u činjenici da su njegove pustolovine poslužile kao jedinstven uvod u geografiju čitavim generacijama. U vrijeme prije televizije, međunarodne ekspedicije na koje se Tintin odvažio otvorile su oči i potakle svijest mnogih. Od pijeska Sahare do glečera Himalaje, od prašuma Amazone do visoravni Škotske, Hergéovi crteži bujaju detaljima koji otkrivaju svijet prepun čuda, opasnosti i uzbuđenja – najbolji vodič po planetu Zemlji.

BOGOMDAN (GOODSPEED)

Mladi izdavač Mondo Fac objavio je prijevod stripa "Goodspeed" koji portretira život legendarnog frontmena Nirvane Kurta Cobaina.

Priča počinje u pjevačevu ranom djetinjstvu, kada je u igri s izmišljenim prijateljem tražio utjehu zbog razvoda svojih roditelja, kreće se preko prvih glazbenih uspjeha, selidbi, ljubavnih brodoloma, sve do gubljenja u ovisničkim mukama i, konačno, samoubojstva. Prema scenariju Barnabyja Legga i Jima McCarthyja te u crtežu Stevea Beaumonta (pseudonim Flameboy), Cobain je prikazan kao rock mesija određena traumama iz djetinjstva i ženama koje su ga poslije okruživale.

Radnja ne otkriva ništa novo o njegovu životu, ali podsjeća na zanimljive detalje poput Cobainove veze s frontmenicom feminističkog punk benda Bikini Kill, po kojoj je nastala i legendarna "Smells like a Teen Spirit", ili pak njegove dugogodišnje fascinacije bendom Melvins. Pripovjedački je ton patetičan, narator kao da moli da se pri svakom okretanju stranice sažalimo nad sudbinom posrnulog pjevača. To bi vjerojatno moglo proći kod tinejdžera, no sigurno će odbiti dio zrelije čitalačke publike.

Crtež je vrlo mainstream, kako i priliči stripu rađenom za široke mase, korektnog realističnog stila, s nešto uočljivog nesnalaženja u crtanju lica poznatih osoba (pogotovo na ženskim likovima).

Milena Zajović

IVICA BEDNJANEC

1934. – 2011.

Počasní član Hrvatskog društva karikaturista crtač i cijenjeni strip-autor Ivica Bednjanec preminuo je 15.02.2011. u Zagrebu. Autor popularnih strip-albuma "Jasna i osmoškolci", "Durica", "Genije" i "Nježni sport" bio je klasik hrvatskoga stripa uz koji su odrastale posljednje generacije.

Ivica Bednjanec rođen je 1934. godine u Zagrebu. Nakon završene grafičke škole radi kao litograf u Štamparskom zavodu Ognjen Prica u Zagrebu. Uz rad nastavlja školovanje te 1962. diplomira na višoj grafičkoj školi u Zagrebu. Svoje prve stripove počinje objavljivati 1952. god. (Stanoje Goranin – Vjesnikov zabavnik Petko).

U to vrijeme stvara i prve grafičke dizajne. Prvu nagradu dobiva još 1957. godine na natječaju Narodne armije nagrađen je njegov strip Crveni se šuma. Od 1963. godine do 1968. nastaje opus njegovih stripova iz hrvatske povijesti – tridesetak kompletnih naslova. Od 1967. godine djeluje kao samostalni umjetnik.

Od 1968. godine započinje njegova suradnja s Modrom lastom gdje puna tri desetljeća paralelno nastaju dva serijala – Osmoškolci i Genije i Lastan. Posebno je značajan Nježni – lik realiziran u dvije varijante – Nježni robijaš (1975 – 76) i Nježni sport (1976-83). Bednjanec je realizirao još nekoliko serijala – Iverku, Kika, Amicu, i najnoviji – Duricu. Među najkvalitetnije stripove njegovog opusa svakako se ubrajaju i dvije epizode započetog serijala Barun Trenk (1974).

Ivica Bednjanec je s obzirom na veličinu, širinu, kontinuitet i raznolikost njegova opusa jedan od najkvalitetnijih i najproduktivnijih hrvatskih autora stripa svih vremena. Ivica Bednjanec je sve svoje stripove realizirao prema vlastitim scenarijima, što ga čini, pomalo paradoksalno, najproduktivnijim SCENARISTOM našeg stripa.

O BRUŠENJU TALENTA

- Od malih nogu je izgledalo da sam predodređen da rukama, ali bez žuljeva, ako ne računamo one od olovke, zarađujem za svoju budućnost. Kad sam 1952. završio srednju Grafičku školu objavio sam svoj prvi strip "Stanoje Goranin" u Petku, Vjesnikovu zabavniku. Marljivo bruseći svoj talent, htio sam upisati Likovnu akademiju. Na prijemnom je slijedio hladan tuš: "Da, ali vi ste crtali i strip, a to je kič i šund." A strip su, kao što je općeznano, izmislili kapitalisti da smute svijest radničke klase. Pokisnuto, napustio sam Akademiju osjećajući na sebi Staljinovu anatomu: tek kasnije je profesorica Vera Horvat Pintarić promijenila opće mišljenje svojim doktoratom o Andriji Mauroviću. U međuvremenu sam 1957. godine sa stripom "Crveni se šuma" pobijedio na natječaju lista Narodna armija i dobio 75.000 dinara što je u to vrijeme bila nečija godišnja plaća. Publicist Zvonimir Milčec o tome je u Večernjaku objavio svoj prvi novinarski članak.

SPORTSKI STRIP I KARIKATURA

- Kada sam radio šest godina za SN reviju crtao sam sportski strip za koji sam upotrijebio svoj lik Nježnog, koji je nastao u Modroj lasti, a ismijavao je razne Bandiće i Mamiće koji se grebu o Dinamo ili Snježnu kraljicu. Dakle, sve takve mešetare izvrgneš smijehu i to je najbolji način borbe protiv njih. Uostalom, to i je posao karikaturista, a ja sam član i tog društva.

TAJNA NJEŽNOG

"Nježni je pokojni Mikula Bracanin, barba iz Starog Grada na Hvaru koji je vodio brigu o prtljazi putnika s trajekta. Bio je ljudina od dva metra, toliko golem da mu je svaka majica bila premala. Premda je svaki dan brijao glavu i bradu, uvijek je izgledao neobrijano. Hlače je vezao špagom, a na cokolama nije imao žnirance. Imao je sitan, nježan glas, u neskladu s njegovom golemom pojavom", kaže Bednjanec o nastanku svojeg popularnog lika.

Tajnik društva Zdenko Puhin i Ivica Bednjanec u prostorijama HDK na skupštini društva početkom ožujka 2009. godine

ODJECI S FESTIVALA...

WWW.ZHONGMAN.COM, Kina

tema: FIFA World Cup South Africa

First prize:

Li Wei / Kina, Wesam Khalil / Egipat

Second Prize:

Xiao-Qiang Hou / Kina, Xing Yongliang / Kina, Xu Linlong / Kina

Third Prize:

Emil Stnriša / HDK, Bi Chuanguo / Kina, Xin Tao / Kina, Arsen Gevorgyan / Armenija, Makhmud Eshonkulov / Uzbekistan, Guo Zhong / Kina, Wang Zhen / Kina

TABRIZ 2010, Iran

tema: rad

First Winner: Shahram Rezaei / Iran

Second Winner: Xu Caixiao / Kina

Third Winner: Natasa Rasovic / HDK

Honorable Mentions: Jitet Koestana / Indonezija, Run Tang Li / Kina, Naser Moghaddam / Iran, Mehmet Kahraman / Turska, Luc Vernimmen / Belgija

Tema: slobodna

First Winner: Majid Salehi / Iran

Honorable Mentions: Andre Bersani / Italija, Raed Khalil / Syria, Alireza Pakdel / Iran, Abbas Fallah / Iran, Javad Takjou / Iran

ANAPA 2010, Rusija

tema: kokoš ili jaje ?

Special Prize:

Resad Sultanovic (BIH), Raed Khalil (Sirija), Temur Kozaev (Rusija), Louis

Postruzin (HDK), Sergey Tjunin (Rusija), Jan Farkas (Češka), Fawzi Morsy (Egipat), Jurij Kosobukin (Ukrajina), Emil Strnisa (HDK), Behrooz Firoozi (Iran)

BRAILA 2010, Rumunjska

tema: kriza

Grand Prix: Doru Axinte - Rumunjska

1. Pawel Kuczynski, Poljska

2. Slobodan Obradović, Srbija

3. Michael Ignat-Rumunjska

Special Prize: Rumen Dragostinov-

Bugarska, **Darko Pavic-HDK,**

Sergey SICHENKO Izrael

OLEN 2010, Belgija

Tema: tijelo govori / jezik tijela

First Prize: Pol Leurs (Luxembourg)

Second Prize: L'Ubomir Kotrha (Slovakia)

Third Prize: Kosobukin Yuriy (Ukrajina)

Fourth Prize: Provijn Stefaan (Belgija)

Fifth Prize: Karoly Lugosi (Mađarska)

Prize of the Province of Antwerp: French

Goossens (Belgija)

NIEMODLIN2010, Poljska

'KARPIK 2010', tema: riba, ribolov

GRAND PRIX: Ivana Valocka / Češka

Three awards equivalent:

- Bart Belniak / Poljska

- Pawel Kuczynski / Poljska

- Andrzej Krawczak / Poljska

Honorary Awards:

Tomasz Piatkowski / Poljska, Martin

Bondarowicz / Poljska, Sigmund

Zaradkiewicz / Poljska, Mykola Dmitruch /

Ukrajina, Ross Thomson / Engleska,

Oleksiy Kustovsky / Ukrajina, Wojciech

Gdow / Poljska, Tsocho Peev / Bugarska,

Huey Nguyenhuu / USA, Slawomir

Luczynski / Poljska, Tomasz Woloszyn /

Poljska, Magdalena Wosik / Poljska,

Mieczysław Podgorski / Poljska, Greg

Mycka / Poljska

VERCELLI 2010, Italija

First Prize: Pawel Kuczynski / Poljska

Second Prize: Luka Lagator / Crna Gora

Third Prize: Jitet Koestana / Indonezija

Mentions:

Carlo Sterpone / Italija

Dusan Pavlic / Srbija

Cornel-Marin Chiorean / Rumunjska

BARAKALDO 2010, Španjolska

1. Darko Drljević (Crna Gora)

2. Leandro Ezequiel Martinez (Argentina)

3. Nikola Listeš (HDK)

4. F.M.Hermades Villamil (Kuba)

5. Raul Barbolla Preciado (Španjolska)

ESKISEHIR 2010, Turska

Tema: turizam

First prize: Mehmet Kahraman/Turska

Second Prize: Alexei Kustovsky/Ukrajina

Third Prize: Ross Thomson/Engleska

Five honorable mentions

DERAMBAKHSK Kambiz/Iran, Gerhard

GEPP/ Austria, Stefan DESPODOV/Bug

Shahram Rezaei Iran

MONTREAL 2010, Kanada

tema : IN VINO VERITAS

First Prize - Dusan Petricic (Kanada)

Second Prize - Zoran Petrović (Njemačka)

Second Prize - Vladimir Kazanevski (Ukrajina)

Third Prize - Chengvey Yin (Kina)

Third Prize - Pavel Taussig (Njemačka).

Honorable Diplomas:

Juriy Kosobukin (Ukrajina), Jiri Sliva

(Češka), Igor Varchenko (Cipar), Florian

Doru Krihana (Rumunjska), Sergey

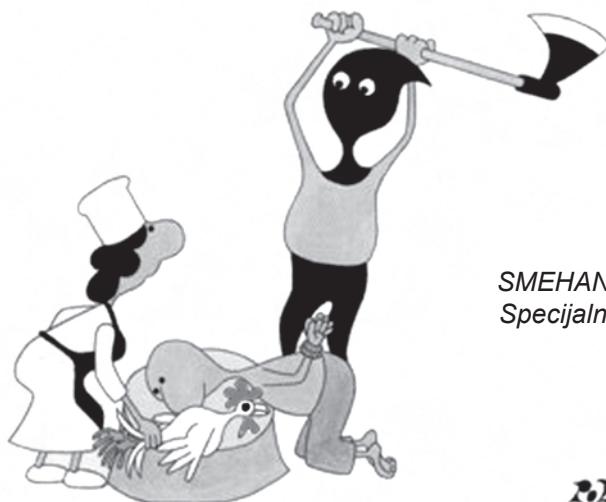
Sichenko (Izrael), Vassili Aleksandrov

(Rusija), Sergej Tjunin (Rusija), Junior

Lopes Chuntra (Brazil), Dariush Ramezani

(Iran), Andrej Popov (Rusija), Mikhael

Zlatkovski (Rusija).

*SMEHANAPA 2010 (Anapa, Rusija):
Specijalno priznanje, Louis Postruzin*

ŠALJEMO NA FESTIVALE

rok HDK / IZLOŽBA	IZLOŽBA	TEMA	FORMAT BR. RADOVA
e-mail 03.03. 15.03.	OSTEN WORLD GALLERY OF CARTOONS, „8.UDARNA BRIGADA“. No.2, 1000 Skopje, MACEDONIA http://sgk.osten.com.mk/index_k.php?page=1	MOJA TEMA	A4 ili A3 max. 3 rada
e-mail 03.03. 15.03.	Musée de la Caricature et du Cartoon de Vianden 48, Grand-Rue, L - 9410 VIANDEN, LUXEMBOURG http://www.caricature.eu/index.html	KAPITALIZAM	min. A4 - max A3 max. 3 rada
31.03. 15.04.	1.Uluslararası “Engel Tanımayan Karikatürler” Yarışması KuzguncukART İcadiye caddesi.No 145 /1 Kuzguncuk / İstanbul TURKEY	OSOBE S INVALIDITETOM I ŽIVOT	max. A3 max.3 rada
14.04. 30.04.	Anadolu Universitesi Insaat Muhendisligi Bolumu, 2 Eylul Kampusu, Eskisehir, TURKEY	NEZGODE U GRAĐEVINARSTVU	A4 ili A3 max. 3 rada
14.04. 02.05.	Aydin Doğan Foundation, Oymaci Sokak No.15, 34662 Altunizade, /İSTANBUL TÜRKIYE http://www.aydindoganvakfi.org.tr/haber.asp?id=66	SLOBODNA	max. A3 neograničen
29.04.	HUNA d.o.o., Srebrnjak 55, 10000 ZAGREB	AUTO: POMOĆ NA CESTI	preporuča se A4 Max.2
02.05.	HRVATSKO DRUŠTVO KARIKATURISTA Savska c. 100, 10000 ZAGREB	POROČI (alkohol, pušenje, preljub, kockanje...)	A4 ili A3 max. 3
05.05. 01.06.	KARIKATURUM – 6, International Forum of Visual Humour, The Surgut Fine Arts Museum, 30 Let Pobedy Str.,21/2, Surgut, Tyumen region, 628403, RUSSIA http://karikaturum6.blogspot.com/	OH, ŠTO JE SRETAN ČOVJEK	A4 – A3 neograničen
e-mail 02.06. 15.06.	Culturele dienst gemeente BOECHOUT George van Raemdonck Kartoenaal, Jef van Hoofplein 20 B2530 Boechout, BELGIUM http://www.iha.be/cms/default2.asp?active_page_id=95	VLAKOVI I STANICE	A4 max.10
03.06. 30.06.	DAEJEON INT’L CARTOON INSTITUTE 450, Wolpyongdong, Daejeon city, 302-280 Seoul, KOREA www.dicaco.com	1. ORIJENT+ZAPAD→ PRIBLIŽAVANJE 2. SLOBODNA	max. A3 max.2 po temi

SKOPJE, Makedonija

Karikature se mogu uputiti i e-mailom na cartoons@osten.com.mk (JPEG, 300 dpi), a izabrani (od žirija) će biti obaviješteni i poslani originale do 15.04. Nagrada za najbolju karikaturu 1.000, a za najbolji satirični crtež isto 1.000 EURa i još 10 priznanja.

VIANDEN, Luxemburg

Radovi se šalju u digitalnom obliku na adresu: cartoon@caricature.eu (JPEG, max 1MB) ili redovnom poštom. I u jednom i u drugom slučaju treba navest sve osobne podatke (i naziv/broj karikatura). Organizator će izabrane autore pozvati da pošalju originalne radove do 8.4. (koje će vratiti nakon izložbe). Katalog najboljima. Zainteresirani za prodaju neka upišu cijenu. Nagrade 3.000, 2.000 i 1.000 EUR.

ISTANBUL, Turska

Katalog za selektirane autore. Nagrade 1.000, 750, 500 i 250 (X4) EURa. Mole kratki životopis.

ESKISEHIR, Turska

Nagrade 1.000, 750, 500 \$. Primaju originale i (potpisane) digitalne uratke. Radove ne vraćaju, ali šalju katalog selektiranim autorima.

AYDIN DOGAN, Turska

Nagrade 8.000, 5.000, 3.500 \$ i do 12 nagrada po 500 \$. Katalog za selektirane. Primaju originale i printane (potpisane) uratke s kompića. Mole Entry Form – skini sa navedene adrese.

HUNA, Zagreb

Primaju se originali ili printani i potpisani digitalni radovi. Katalog dobivaju izloženi autori. Nagrade 4.000, 1.000, 800, 500, 300 EURa.

SURGUT, Rusija

Katalog dobivaju autori izloženi na izložbi. Nagrade 120.000, 60.000, 30.000 rubalja. Primaju originale i potpisane uratke sa PC-a.

BOECHOUT, Belgija

Radovi se šalju u digitalnom obliku na adresu info@iha.be (JPEG, max 500 KB po karikaturi) ili redovnom poštom (printanu karikaturu). I u jednom i u drugom slučaju treba navest sve osobne podatke (i naziv/broj karikature). Organizator će izabrane autore pozvati da pošalju originalne radove do 31.07. (koje će vratiti nakon izložbe). Katalog najboljima. Zainteresirani za prodaju upišite cijenu. Nagrade 2.000, 1.500 , 750, 500, 250 i 150 EUR.

DAEJEON, Koreja

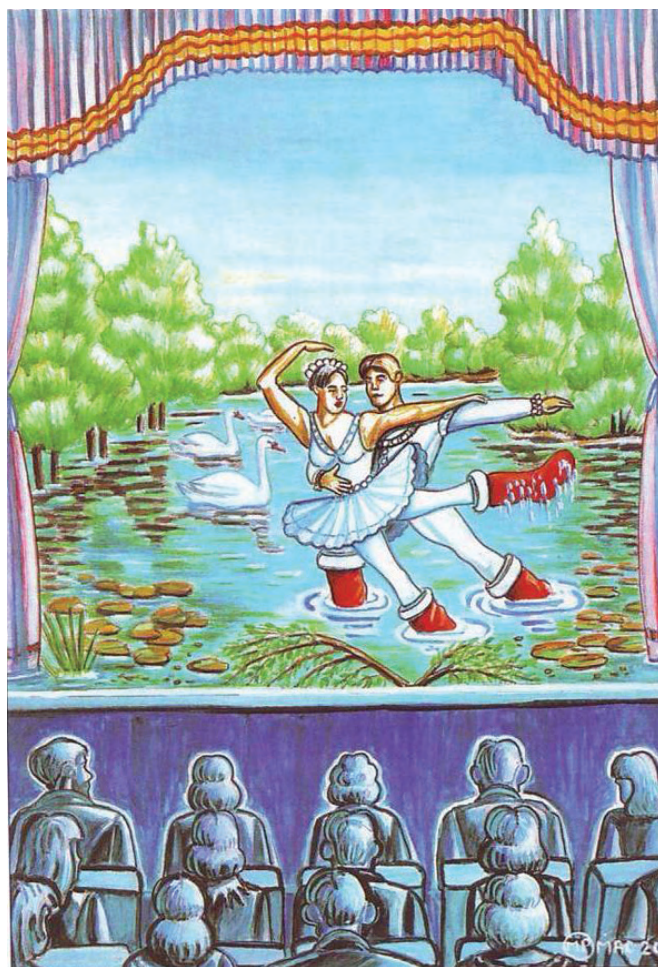
Katalog za uvrštene autore. Nagrade 3.000, 1.000, 500 i 500 \$. Radove ne vraćaju.

SAMOSTALNO SLANJE NA FESTIVALE (isključivo e-mailom)

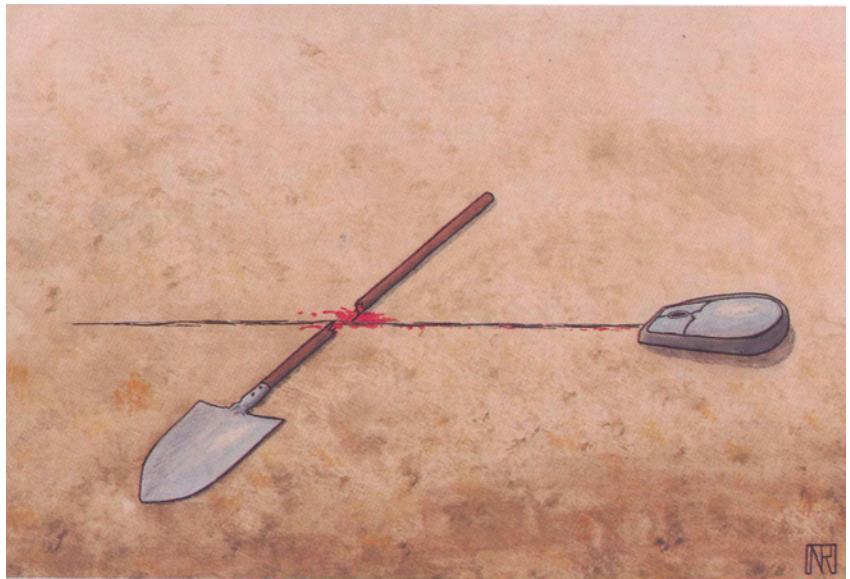
PRIMAJU DO	PRAVILA PROČITAJ NA	TEMA	DRŽAVA
15.03.2011.	http://www.limes-net.com/contest2011/	DIKTATURA I TOLERANCIJA	NJEMAČKA
08.04.2011.	http://www.cwcpf-cclpm.ca/cartoons-2011	WIKILEAKS: ZLOČINCI ILI JUNACI ?	KANADA
01.10.2011	http://www.newizv.ru/fotoreport/about/?f_id=318	PROTIV KORUPCIJE	RUSIJA

Braila 2010 (Rumunjska):
Priznanje, Darko Pavić

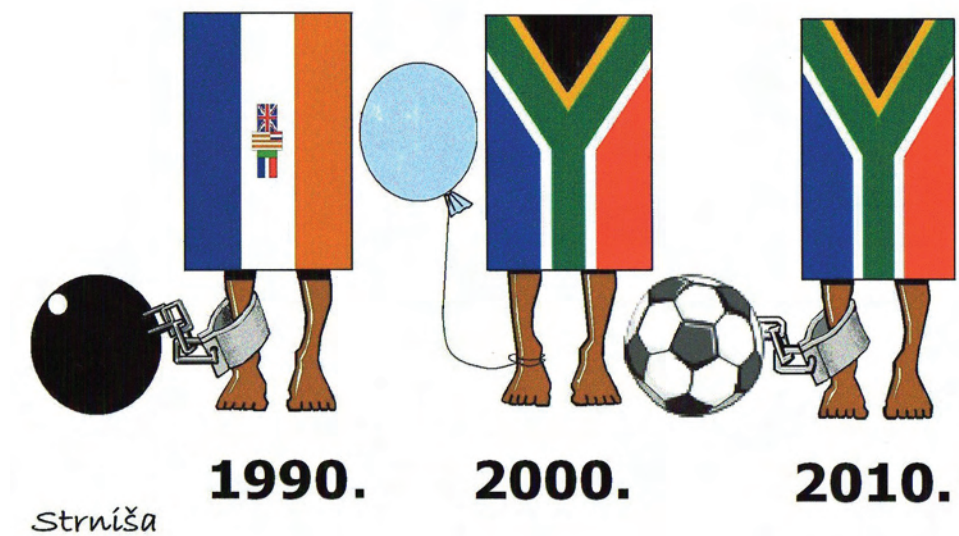
Daejeon 2010 (Koreja):
Best Cartoon Prize, Marijan Pavečić

10th Tabriz International Cartoon Contest (Iran): Treća nagrada, Nataša Rašović

SKOPJE 2010 (Makedonija): Specijalna nagrada, Ivan Haramija

FIFA World Cup South Africa Cartoon Exhibition (Kina): Treća nagrada, Emil Strniša